

Sektörel Göstergeler ve Gelişmeler

Ocak 2024

JCR Avrasya Derecelendirme

Ekonomik ve Analitik
Araştırmalar

İÇİNDEKİLER

2. Metal Sanayi	10		1. Enerji	3
4. Gıda	25		3. Otomotiv	17
6. İnşaat	45		5. Tekstil	35
			7. Turizm	52

Enerji

ENERJİ | Elektrik

Türkiye 2023 yılını 308.56 TWh elektrik üretimi ile tamamladı.

Elektrik üretimi 2023 yılı Aralık ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına göre 1.2% oranında arttı. Yılın son ayında 26.37 TWh elektrik üreten Türkiye, 2023 yılını toplamda 308.56 TWh üretim ile tamamlamış oldu. Aralık ayında yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektrik 52.0% artış gösterirken fosil kaynaklardan üretilen elektrik 20.1% azaldı. 2022 yılı Aralık ayı sonunda 103,809 MW seviyesinde olan Türkiye toplam kurulu gücü, 2023 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla 106,347 MW seviyesine ulaştı.

Aylık ortalama PTF

Önceki Ay | Aralık 2023

2,067

2,075

2023 yılı Aralık ayında önceki yılın aynı ayına göre

Elektrik Üretimi

1.2% arttı

26.37 TWh

Yenilebilir Kaynaklardan Elektrik Üretimi

52.0% arttı

11.70 TWh

Türkiye'nin Kurulu Gücü 2023 Aralık ayında

106,347 MW

oldu

Yenilenebilir Kurulu Güç 2023 Aralık ayında

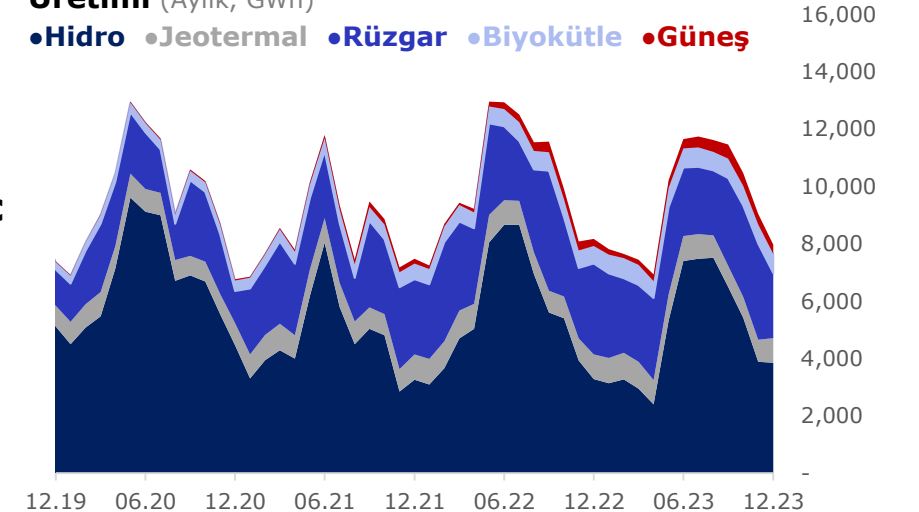

58,911 MW

oldu

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Göre Elektrik Üretimi (Aylık, GWh)

•Hidro •Jeotermal •Rüzgar •Biyokütle •Güneş

Kaynak: EPİAŞ, TEİAŞ, JCR-ER

ENERJİ | Elektrik | Üretim

2023 yılı Aralık ayında elektrik üretiminin 55.6%'sı fosil kaynaklardan, 44.4%'ü yenilenebilir kaynaklardan gerçekleşti. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde bu oran yenilenebilir kaynaklarda 29.5% iken fosil kaynaklarda 70.5% idi.

Kaynak bazında elektrik üretimine bakıldığında ise Aralık 2023'te elektrik üretiminden en büyük payı 38.0% ile kömür alırken ikinci sırada 25.7% payla hidro geldi. Rüzgardan üretilen elektriğin payı ise 11.4% oldu.

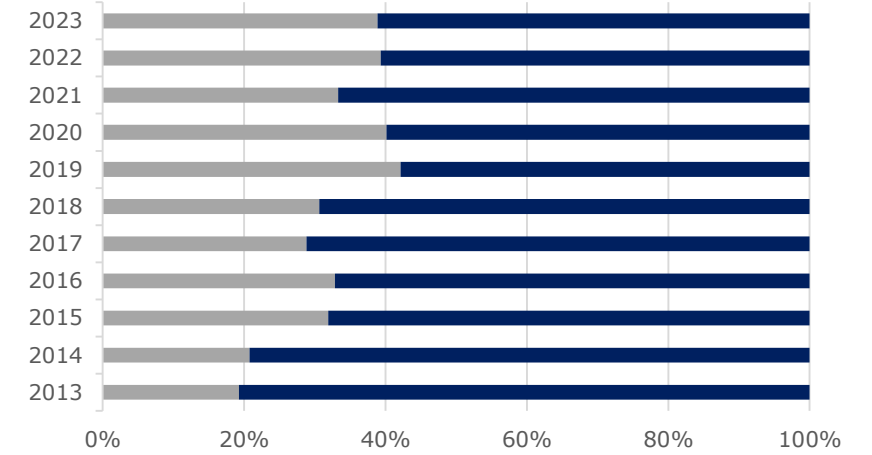
Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla Aralık 2023'te rüzgardan üretilen elektrik miktarı 16.0%, güneş enerjisiyle üretilen elektrik miktarı ise 41.0% oranında arttı.

Türkiye Elektrik Üretimi (TWh)

Dönem	Yenilenebilir	Fosil ve Diğer	Toplam
2013	23.50	98.44	121.94
2014	51.55	196.48	248.03
2015	82.60	176.15	258.74
2016	88.65	181.26	269.91
2017	83.71	206.83	290.54
2018	89.43	202.43	291.86
2019	122.34	168.13	290.47
2020	116.82	174.10	290.93
2021	104.75	209.93	314.68
2022	122.41	188.88	311.29
2023	120.01	188.54	308.55

Kaynaklara Göre Elektrik Üretimi

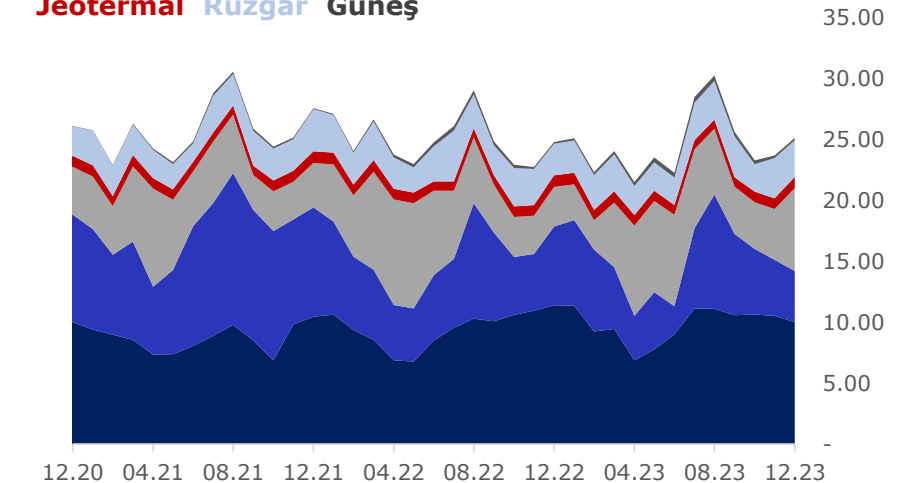
Yenilenebilir Kaynaklar
Fosil Kaynaklar ve Diğer

*2023 verileri 12 aylık toplam rakamdır.

Kaynaklara Göre Elektrik Üretimi (TWh)

Kömür Doğalgaz Hidroelektrik
Jeotermal Rüzgar Güneş

Kaynak: EPİAŞ, JCR-ER

ENERJİ | Elektrik | Tüketim

Elektrik tüketimi 2023 yılının Aralık ayında yıllık bazda 3.2%, aylık bazda 7.1% oranında artarak **27,495 GWh** olarak gerçekleşti.

Böylelikle;

- 26.37 TWh üretim
- 27.50 TWh tüketim

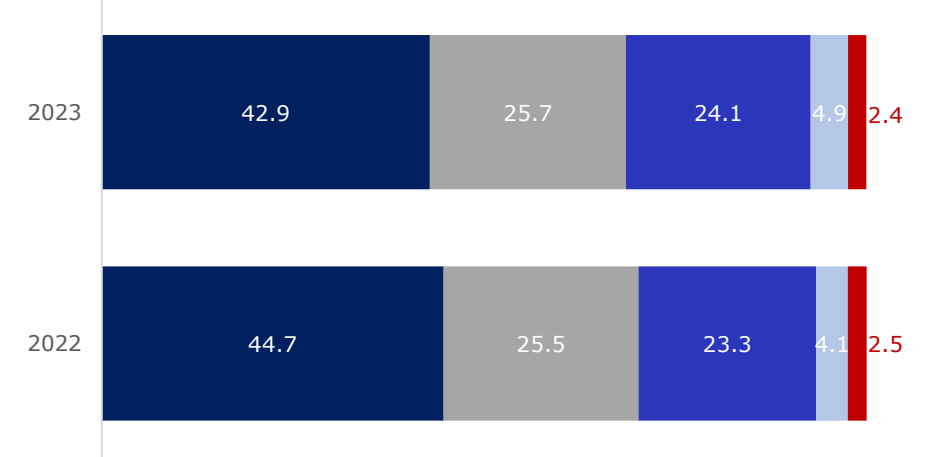
gerçekleşti.

Aylık Enerji Tüketimi (GWh)

Yıl	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	23,731	21,153	22,161	21,302	21,900	23,051	24,370	26,269	21,233	21,850	22,683	25,161
2017	25,103	22,452	23,586	21,953	22,854	22,304	27,776	27,522	23,808	23,162	23,861	25,594
2018	25,929	22,844	24,145	22,786	23,195	23,005	28,266	26,668	24,212	22,667	23,336	25,148
2019	25,369	22,630	23,794	22,611	23,587	23,035	28,003	26,422	24,126	22,890	23,085	25,518
2020	26,174	24,225	23,740	19,131	19,642	22,526	27,241	27,356	26,225	24,029	24,405	26,325
2021	26,895	24,194	27,605	25,618	24,779	26,438	30,243	32,128	27,328	26,109	26,536	28,922
2022	28,323	25,441	28,257	25,729	25,189	27,088	28,612	31,475	27,187	25,111	24,743	26,653
2023	27,317	24,181	26,192	23,746	26,032	24,840	31,412	33,108	28,255	25,753	25,680	27,495

Tüketim Payları (Ekim, %)

- Sanayi
- Kamu ve Özel Hizmetler Sektörü ile Diğer
- Mesken
- Tarımsal Faaliyetler
- Aydınlatma

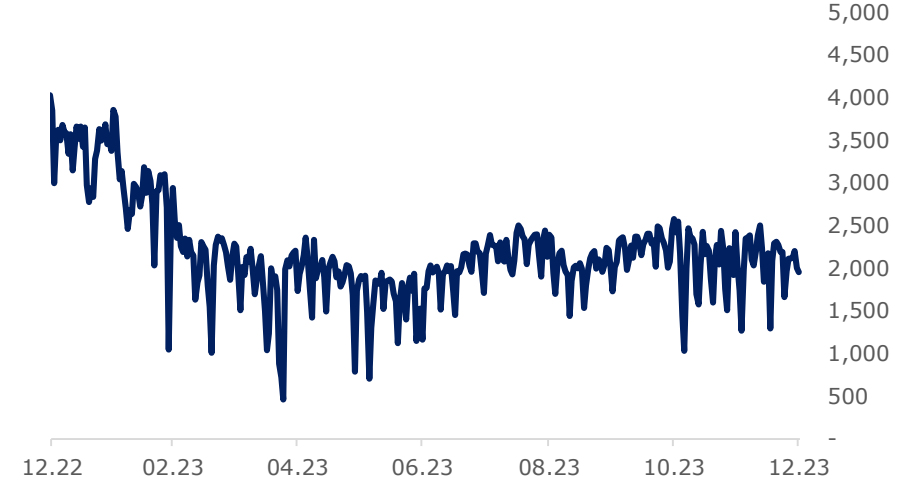
ENERJİ | Elektrik | Fiyatlar

2023 yılı Piyasa Takas Fiyatı ortalaması 2,190.79 TL/MWh oldu.

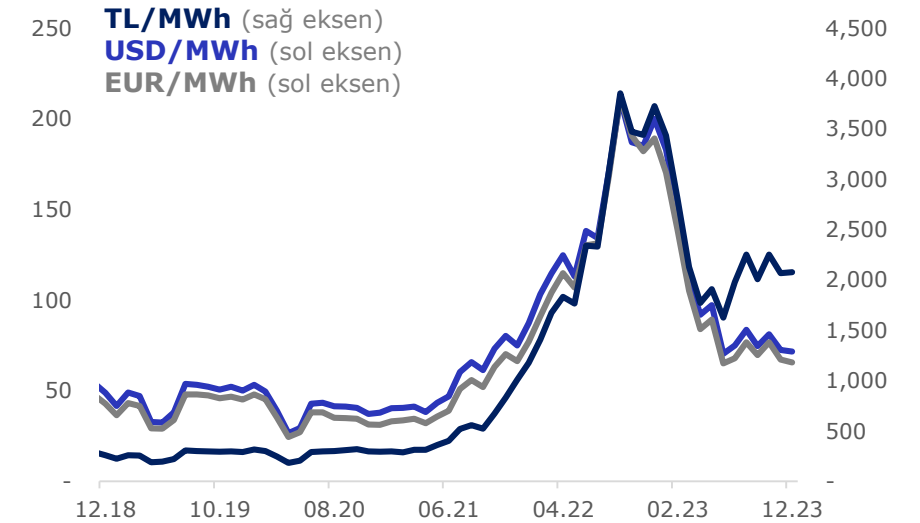
Aralık ayında PTF bir önceki aya göre 0.4% oranında artarken bir önceki yılın aynı ayına göre 44.3% azaldı. Aralık ayı içerisinde günlük ortalama PTF 1,269-2,501 TL/MWh aralığında gerçekleşti. Aralık ayı günlük PTF ortalaması 2,075 TL/MWh oldu. Saatlik veriler incelendiğinde, Aralık ayında PTF toplam 78 saat belirlenmiş azami fiyat limiti olan 2,700 TL/MWh seviyesinden gerçekleşti.

Dolar bazında incelendiğinde ise PTF ortalaması Kasım ayında 72.4 USD/MWh olarak gerçekleşirken Aralık ayında ortalama 71.5 USD/MWh'e düştü. Bir önceki yılın aynı dönemine göre PTF'nin dolar bazında 64.2% aşağıda olduğu görüldü.

Günlük PTF (TL/MWh)

Aylık PTF

ENERJİ | Petrol

10 aylık periyotta yurt içinde toplam petrol ürünleri satışları geçtiğimiz yıla göre 8.4% artarak 26.39 milyon ton oldu. Motorin türleri ithalatı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 37.5% artarak 10.66 milyon ton olarak gerçekleşti.

Türkiye petrol ürünlerinde 2023 yılı Ocak-Ekim döneminde toplam 29.87 milyon ton üretim gerçekleştirirken toplam ham petrol ithalatı 25.53 milyon ton oldu.

2023 yılı Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre

Toplam Rafineri Petrol Ürünleri Üretimi

7.32% arttı
3.45 milyon ton

Toplam İhracat

9.63% arttı
1.29 milyon ton

Petrol Ürünleri İthalatı

0.96% arttı
4.24 milyon ton

Ham Petrol İthalatı

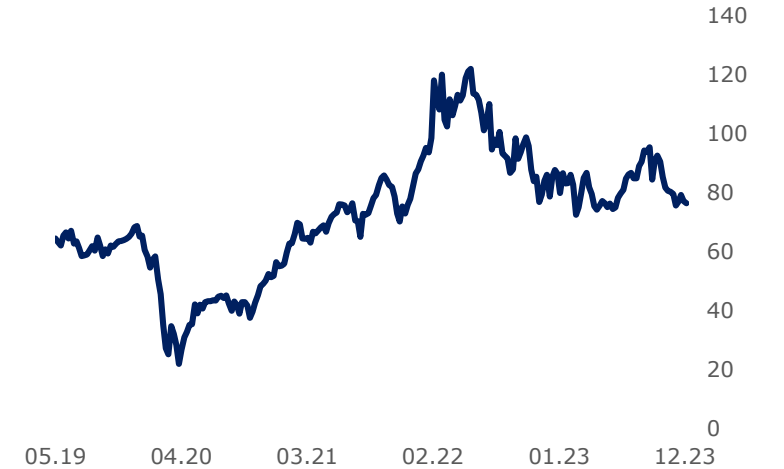

2.04% arttı
2.94 milyon ton

Aylık Ortalama Bayi Satış Fiyatı - Aralık 2023

Yakıt Tipi	Fiyat
Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (lt)	33.97747
Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (Diğer, lt)	34.01183
Motorin (lt)	36.42270
Motorin (Diğer, lt)	36.46895
Kalorifer Yakıtı (Kükürt Oranı %0.1'i geçen ancak %1'i geçmeyenler, kg)	26.76192
Fuel Oil (Kükürt Oranı %0.1'i geçen ancak %1'i geçmeyenler, kg)	23.31884
Yüksek Kükürtlü Fuel Oil (Kükürt oranı %1'i geçenler, kg)	18.68749
Gazyağı (lt)	33.23330

Brent Petrol (USD)

ENERJİ | Doğal gaz

EPDK 2024 yılı için vadeli doğal gaz piyasası birim işlem ve yıllık katılım ücretlerini değiştirmede.

2023 yılının Ocak-Ekim döneminde Türkiye'nin toplam doğal gaz ithalatı geçtiğimiz senenin aynı dönemine kıyasla 10.60% azalarak 39.99 milyar Sm³, tüketimi ise 6.29% azalarak 41.32 milyar Sm³ olarak gerçekleşti. Buna karşılık aynı dönemde 555.16 milyon Sm³ üretim gerçekleşti. Türkiye geneli LNG ağırlıklı ortalama satış fiyatı ise Kasım ayında 17.27 TL/m³ oldu.

2023 yılı Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre

LNG İthalatı

38.74% azaldı
525 milyon Sm³

Boru Gazı İthalatı

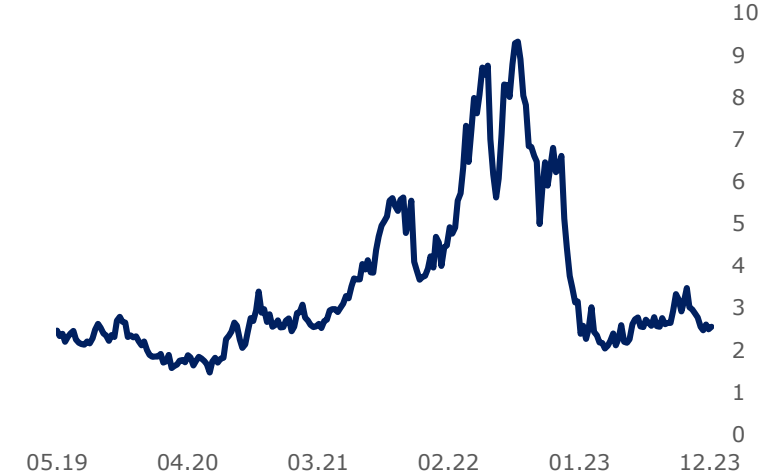
18.98% arttı
2,833 milyon Sm³

Stoklar

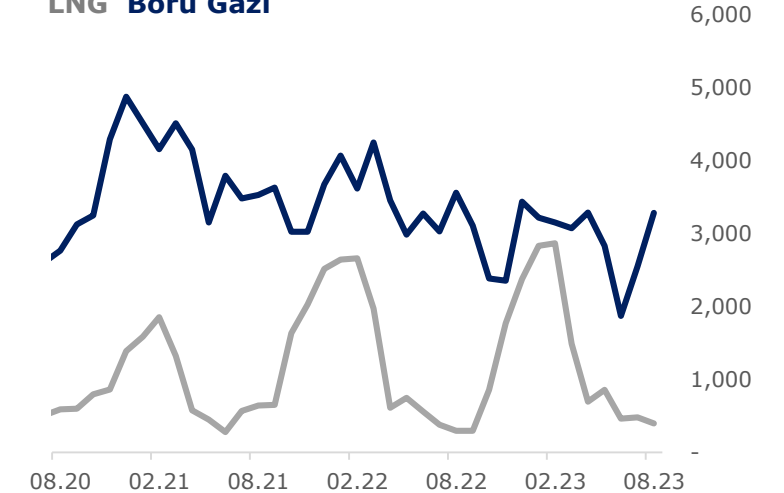
41.05% arttı
5,386 milyon Sm³

Doğal Gaz Fiyatları (USD/0000 MMBTU)

Türkiye İthalat (milyon Sm³)

LNG Boru Gazı

Metal Sanayii

METAL | Üretim

Türk çelik sektöründe finansman ve maliyet baskısı devam ediyor.

2023 yılının Kasım ayında Türkiye'nin ham çelik üretimi, geçen yılın aynı ayına göre 25.4% oranında artışla **3.0 milyon ton** olurken yılın ilk 11 ayında toplam ham çelik üretimi 6.1% azalışla **30.5 milyon ton** seviyesine geriledi. Kasım ayında çelik ürünleri ihracatı, miktar bazında yıllık 3.0% oranında azalışla **0.8 milyon ton** olurken, değer bazında 19.8% düşüşle **617.9 milyon dolar** oldu. Kasım ayında ithalat, yıllık bazda, miktar yönünden 12.4% artışla **1.2 milyon ton**, değer yönünden ise 0.1% azalışla **1.0 milyar dolar** olarak gerçekleşti.

Ton bazında
Ham çelik üretimi
Kasım ayında
25.4%
arttı.

Ana Metal Sanayi
Üretim Endeksi
Ekim ayında
3.4%
arttı.

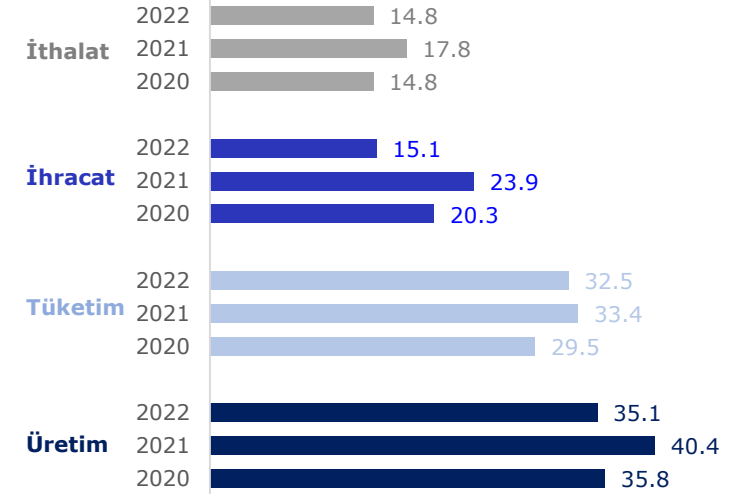

Nihai çelik ürün
ihracatı
Kasım ayında
3.0%
azaldı.

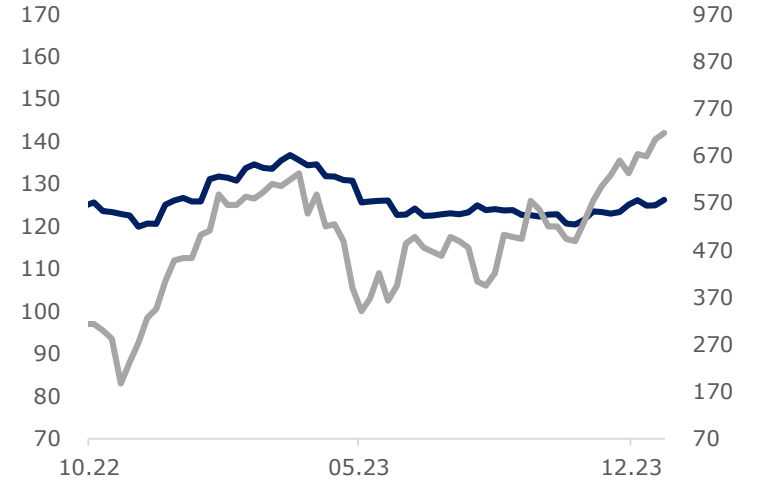

Ana Metal Sanayi
Kapasite Kullanım Oranı
Aralık ayında
76.49%
oldu.

Türk Çelik Sektörü (milyon ton)

Demir Cevheri (USD/ton, sol eksen) Çin HRC (USD/ton, sağ eksen)

*Değişimler yıllık bazda ifade edilmiştir.

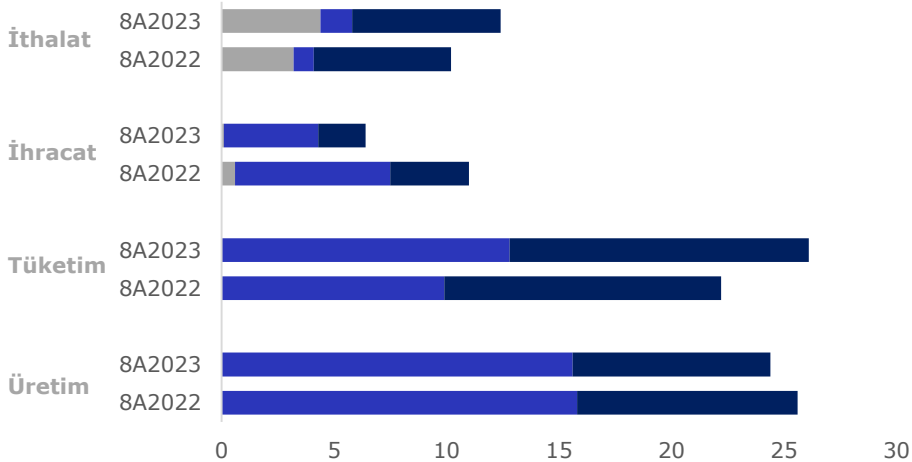
METAL | Üretim

Türkiye’de yassı çelik üretimi 2023’ün ilk 8 ayında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 4.7% azalışla 25.6 milyon tondan 24.4 milyon tona geriledi. Yassı ürün üretimi 9.8 milyon tondan 8.8 milyon tona gerilerken, uzun ürün üretimi 15.8 milyon tondan 15.6 milyon tona indi. Üretimdeki düşüşe rağmen çelik tüketimi 22.2 milyondan 26.1 milyona çıkarak talepteki artış ithalat ile karşılandı.

Türkiye çelik ihracatı söz konusu dönemde 11.0 milyon tondan 6.4 milyon tona gerilerken, ithalat 10.2 milyon tondan 12.4 milyon tona çıktı.

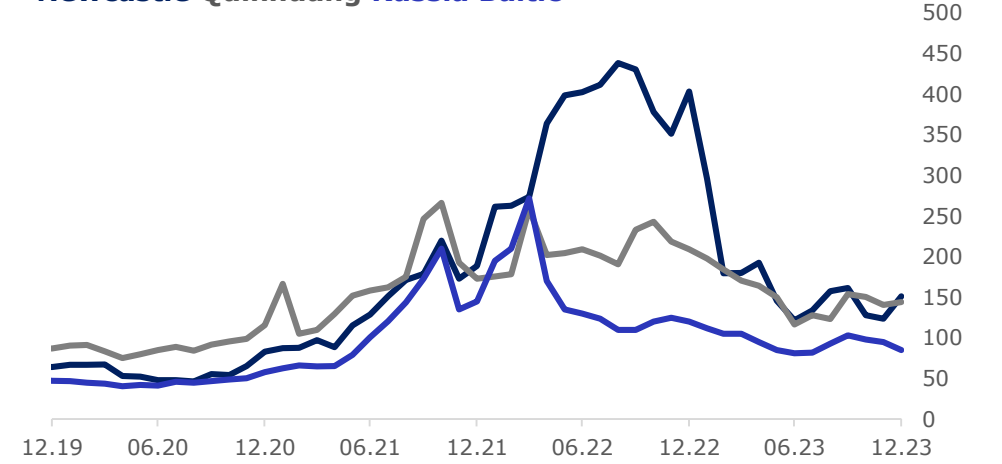
Türkiye Çelik Sektörü (milyon ton)

Uzun Yassı Yarı Mamul (Slab+Kütük)

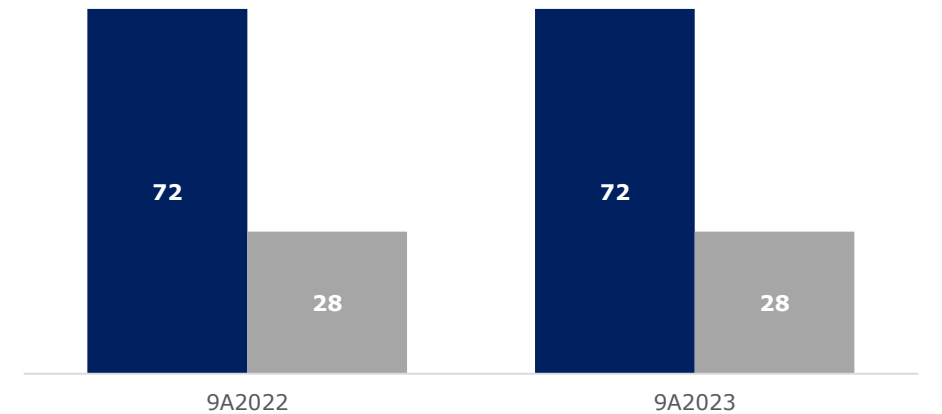
Kömür Fiyatları (USD/ton)

Newcastle Quinhuang Russia Baltic

Üretimin Tesis Bazında Dağılımı (%)

Ark Ocaklı Tesisler Entegre Tesisler

Kaynak: TÇÜD, Ereğli Yatırımcı Sunumu, Kardemir Yatırımcı Sunumu, Refinitiv, JCR-ER

METAL | Satışlar

Ana ihracat pazarlarındaki zayıf görünüm küresel çelik ticaretinde risk unsuru olmaya devam ediyor.

Küresel çaptaki zayıf talep koşulları ile AB ve ABD'nin korumacı önlemleri çelik ticaretinde daralmaya neden oldu. Diğer yandan, AB ve ABD'nin hurda ihracatını engelleyerek serbest ticareti sekteye uğratma girişimleri sektördeki olumsuzlukları daha da derinleştirdi.

Yurt İçi Ciro Endeksi
Ekim ayında

45.0%
arttı

Yurt Dışı Ciro Endeksi
Ekim ayında

42.5%
arttı

Ana Metal Sanayi
İhracatı

Kasım ayında
24.3%
arttı

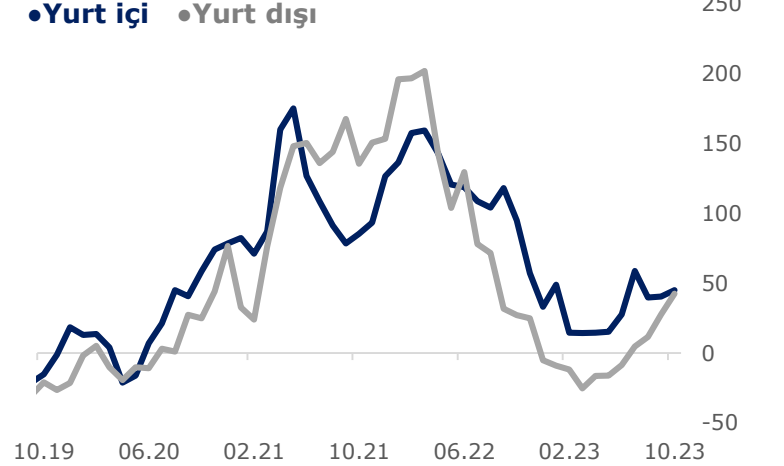
Ana Metal Sanayi
İthalatı

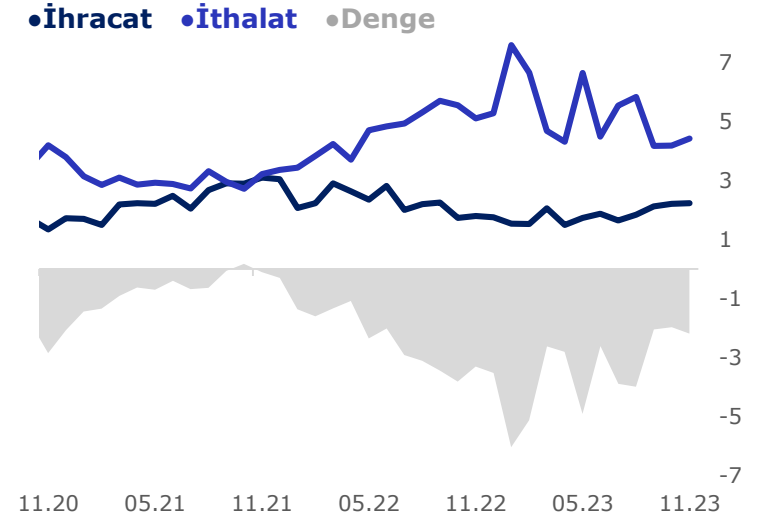
Kasım ayında
13.3%
azaldı

Ana Metal Sanayi Ciro Endeksi

(Takvim Etkilerinden Arındırılmış, Yıllık % Değişim, 2015=100)

Ana Metal Sanayii Ticareti (milyar TL)

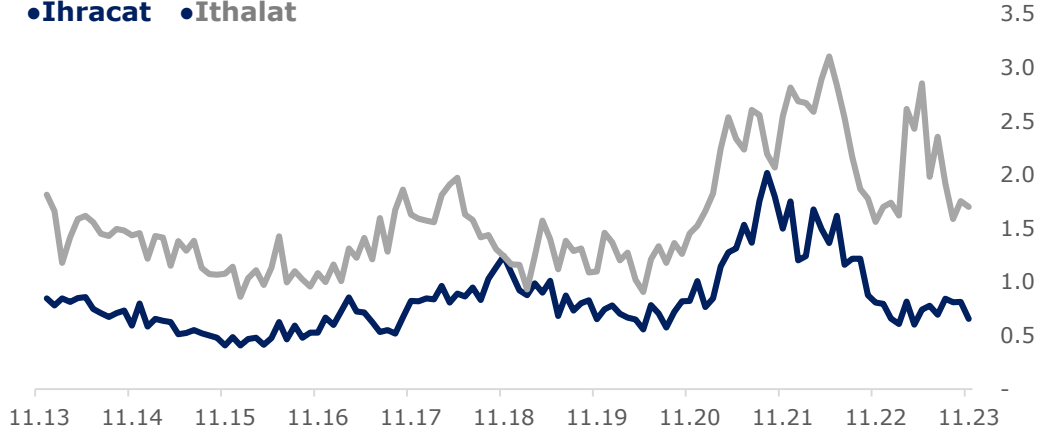
*Değişimler yıllık bazda ifade edilmiştir.

METAL | Dış Ticaret

Türkiye'nin Fasıllara Göre Dış Ticareti

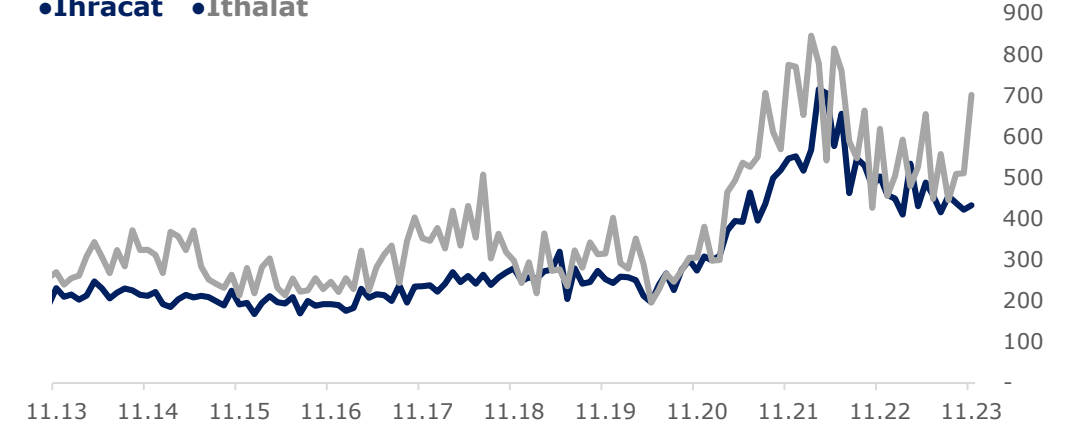
Demir ve Çelik Ticareti (milyar USD)

•İhracat •İthalat

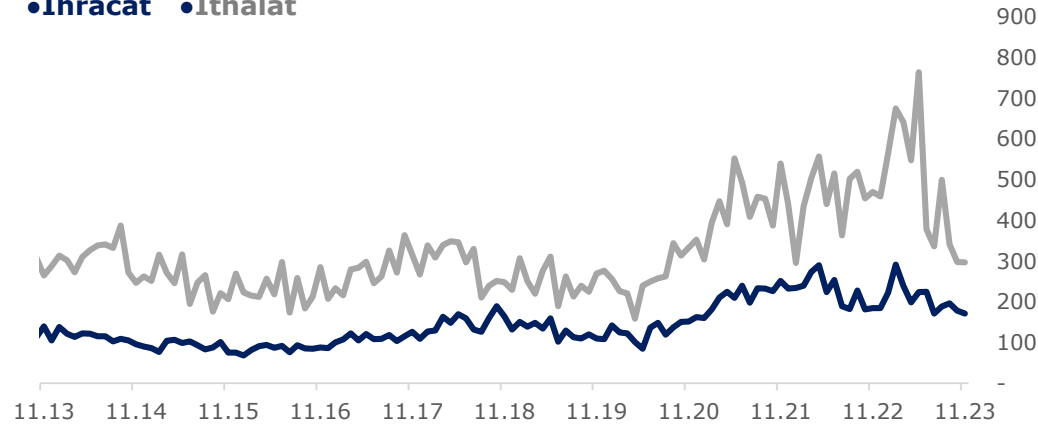
Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya Ticareti (milyon USD)

•İhracat •İthalat

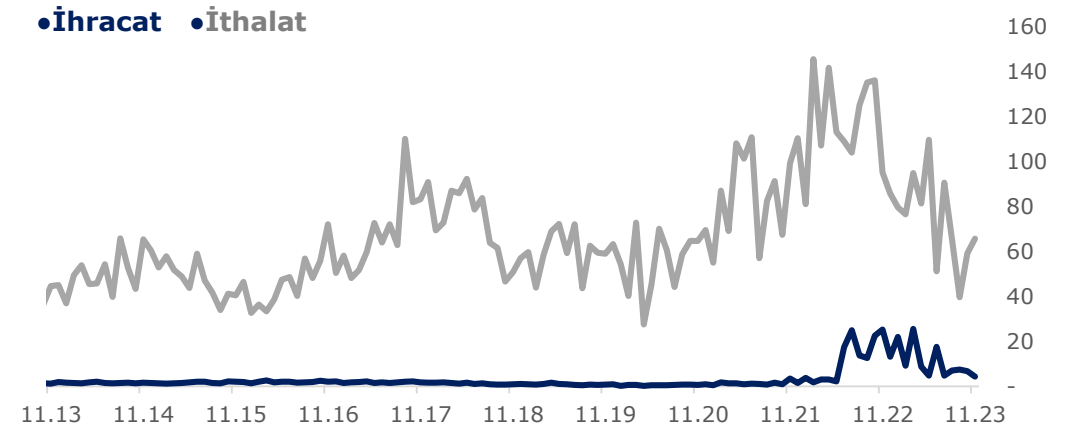
Bakır ve Bakırdan Eşya Ticareti (milyon USD)

•İhracat •İthalat

Çinko ve Çinkodan Eşya Ticareti (milyon USD)

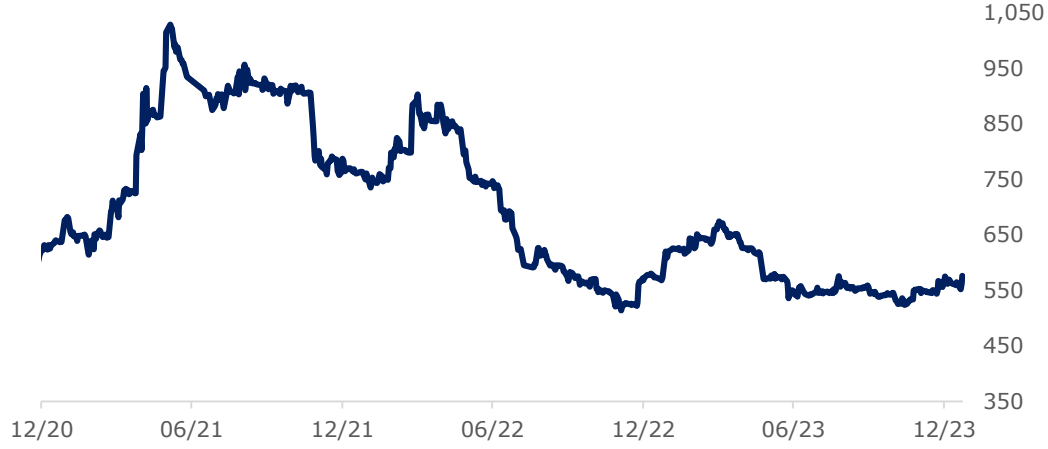
•İhracat •İthalat

METAL | Fiyatlar

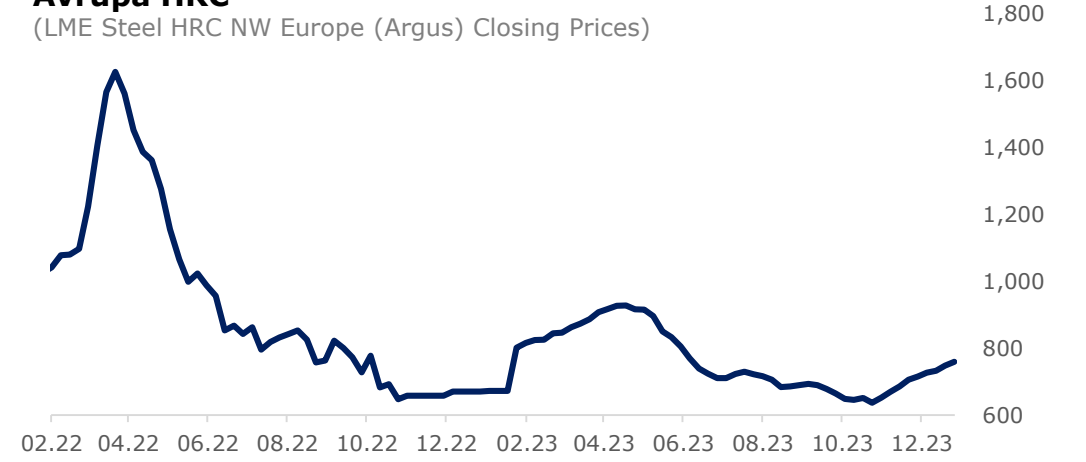
Arz talep koşullarındaki değişim ana metal fiyatlarını belirliyor.

Çin HRC

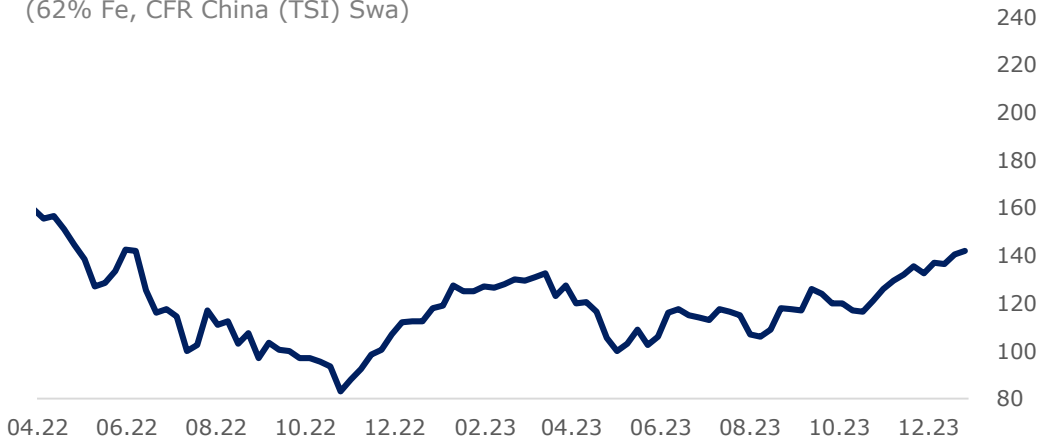
Avrupa HRC

(LME Steel HRC NW Europe (Argus) Closing Prices)

Demir Cevheri Fiyatları

(62% Fe, CFR China (TSI) Swa)

Türkiye Hurda Çelik Fiyatları

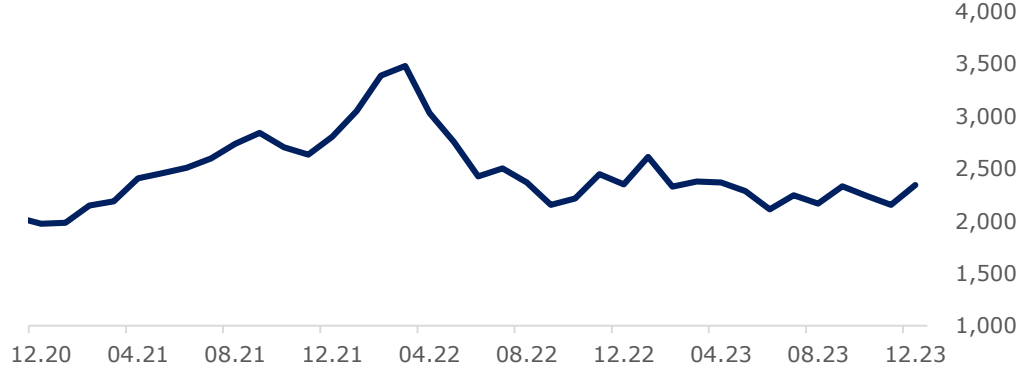
(LME Steel Scrap CFR Turkey (Platts) Closing Prices)

METAL | Fiyatlar

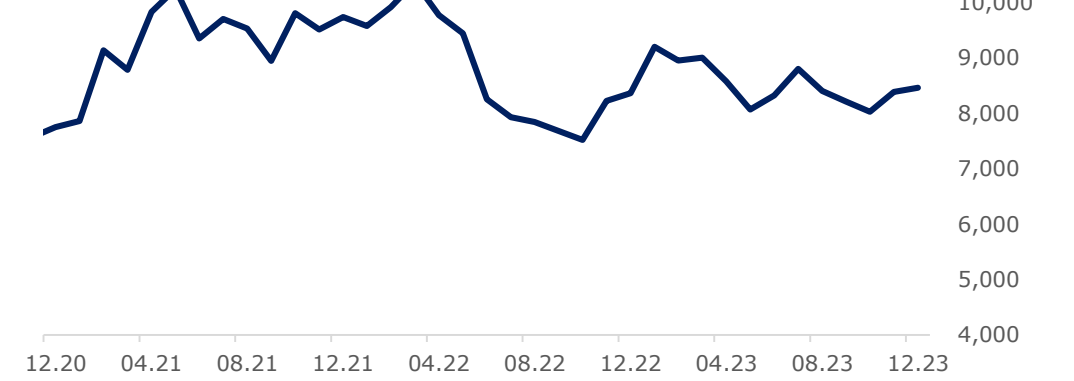
Alüminyum Fiyatları

(LME, 99.7% Cash USD/MT)

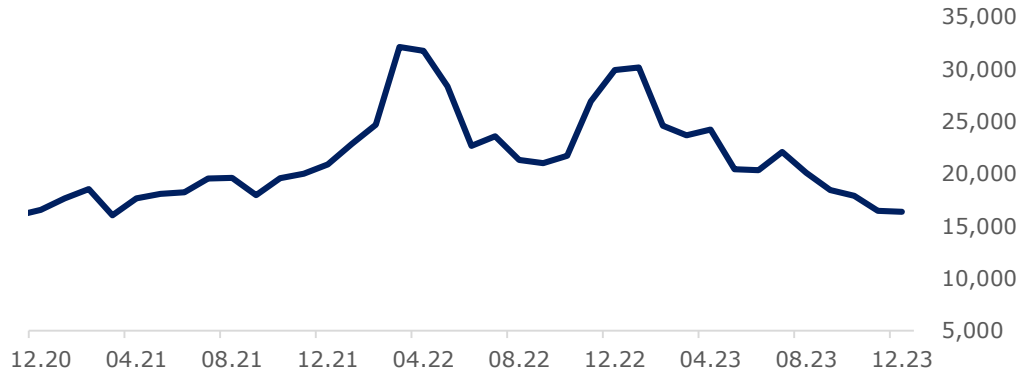
Bakır Fiyatları

(LME, A Cash U\$/MT)

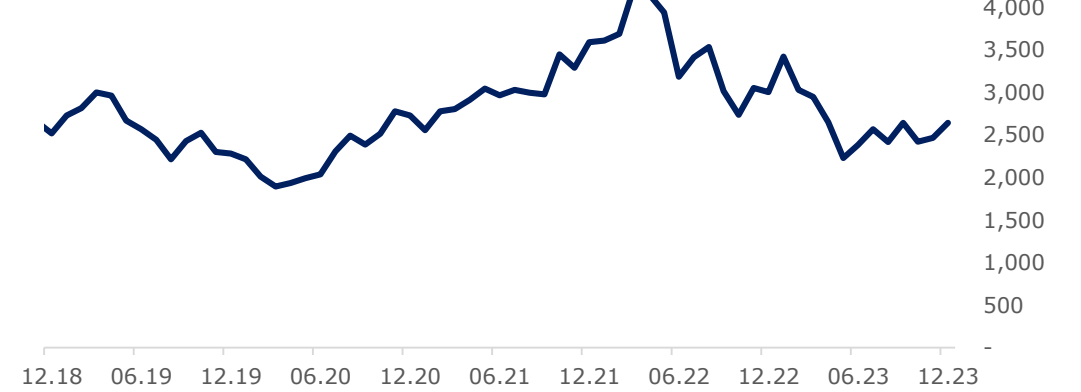
Nikel Fiyatları

(LME, Cash USD/MT)

Çinko Fiyatları

(LME, SHG 99.995% Cash USD/MT)

Otomotiv

OTOMOTİV | Üretim

2023 yılının ilk 11 ayında toplam otomotiv üretimi 11.5%, ihracat 5.5% arttı.

2023 yılı Ocak-Kasım döneminde toplam otomotiv üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre 11.5%, otomobil üretimi 22.2% oranında arttı. Hafif ticari araç üretimi ise 4.1% azaldı. 11 aylık dönemde toplam otomotiv üretimi **1,349,075 adet**, otomobil üretimi ise **876,250 adet** düzeyinde gerçekleşti.

2023 yılı Kasım ayında önceki yılın aynı ayına göre

Binek otomobil üretimi

15.38% arttı
96,922 adet

Ticari araç üretimi

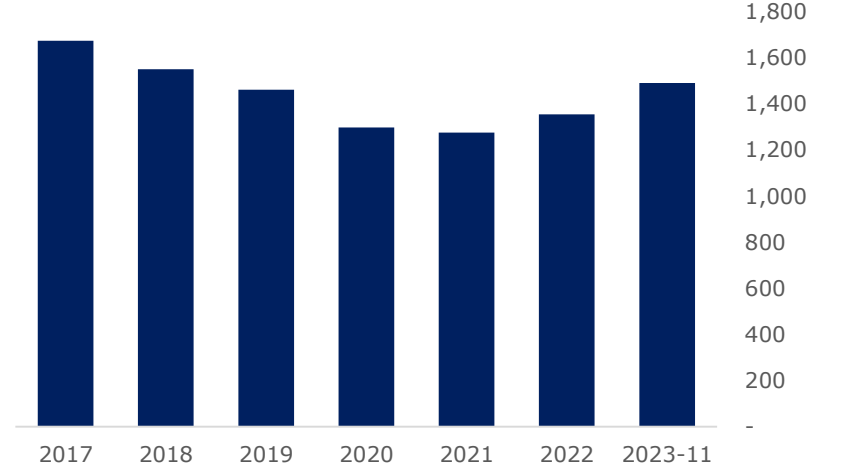
15.48% azaldı
41,813 adet

Toplam otomotiv üretimi

3.95% arttı
138,735 adet

Toplam Otomotiv Üretimi (bin adet)

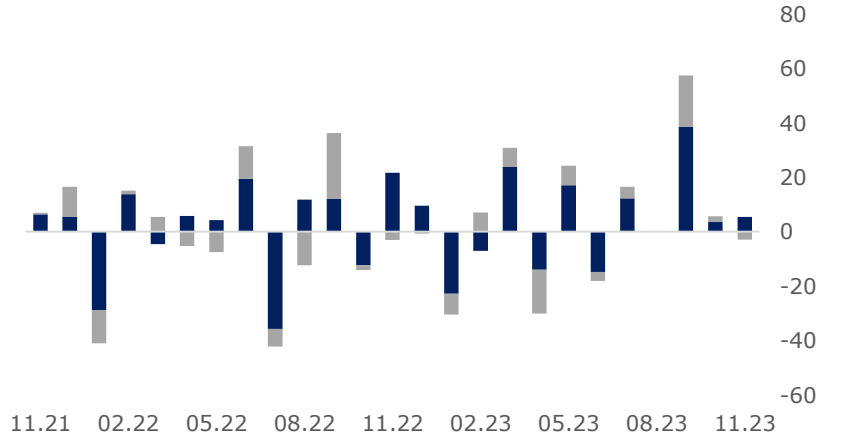

*2023 verisi son 12 ay toplamıdır.

Türkiye Otomotiv Üretimi Trendi

(Aylık değişim, Bin Birim)

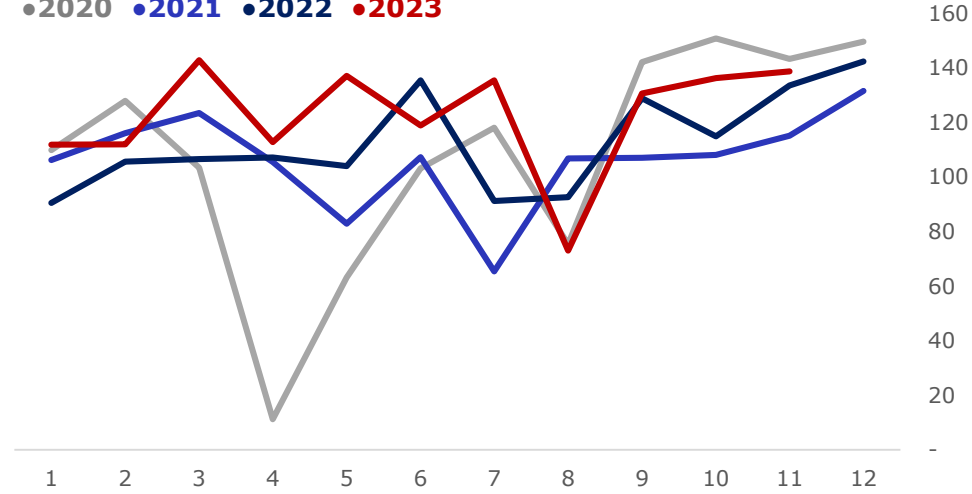
• Binek • Ticari

OTOMOTİV | Üretim

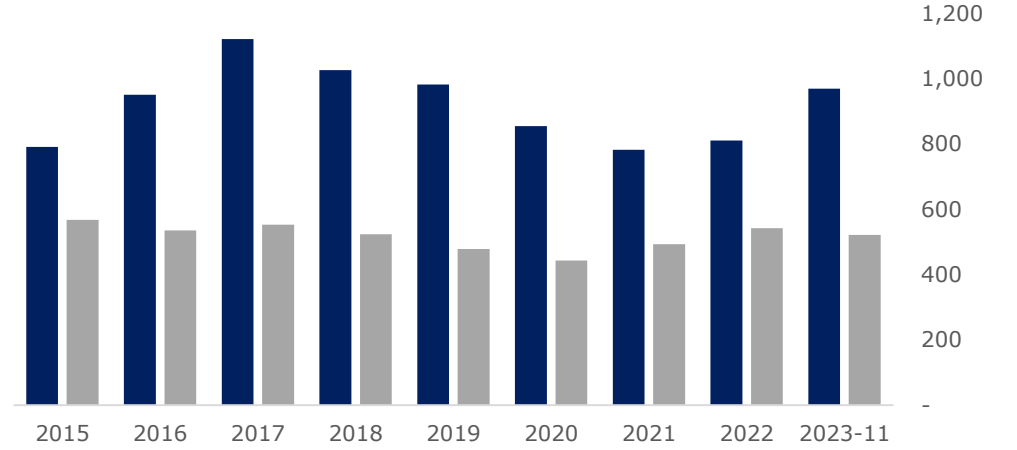
Binek & Hafif Ticari Araç Üretimi (Bin Adet)

●2020 ●2021 ●2022 ●2023

Otomotiv Üretimi (Bin Adet)

●Binek ●Ticari

*2023 verisi son 12 ay toplamdır.

Toplam Otomotiv Üretimi

Yıl/Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2013	83,808	93,519	99,819	93,308	96,918	101,975	111,992	47,288	111,516	88,579	113,646	83,166	1,125,534
2014	75,042	83,140	97,308	98,991	101,495	108,101	98,146	57,278	116,281	100,977	113,093	120,593	1,170,445
2015	102,574	109,012	123,119	120,388	88,048	124,451	112,728	76,977	116,534	132,977	126,236	125,752	1,358,796
2016	97,644	120,691	127,791	123,205	125,342	131,268	110,851	78,087	118,341	145,866	150,681	156,115	1,485,882
2017	128,121	138,369	157,729	149,020	154,758	141,161	148,974	71,463	134,247	156,303	163,460	130,079	1,673,684
2018	124,347	141,372	159,464	138,504	148,304	131,194	143,729	47,175	132,931	131,231	128,875	122,993	1,550,119
2019	109,871	119,473	132,189	127,913	136,517	109,116	133,883	52,242	136,236	132,155	135,951	135,775	1,461,321
2020	109,783	127,882	103,350	11,164	63,145	103,173	118,030	75,341	142,129	150,746	143,264	149,614	1,297,621
2021	106,176	116,088	123,427	105,496	82,860	107,219	65,418	106,748	107,029	108,078	115,078	131,557	1,275,174
2022	90,523	105,646	106,575	107,180	103,984	135,424	91,211	92,625	128,872	114,835	133,469	142,314	1,352,658
2023	111,837	111,959	142,799	112,733	137,012	118,898	135,360	73,020	130,545	136,177	138,735		1,349,075

OTOMOTİV | Satışlar

2023 Otomotiv'de rekorların yılı oldu.

Türkiye otomobil ve hafif ticari araç toplam pazarı, 2023 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 37.7 % oranında artarak **158,653 adet** olarak gerçekleşti. 2023 yılı Ocak-Aralık döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 57.4% oranında artarak **1,232,635 adet** olarak gerçekleşti. Otomobil ve hafif ticari araç pazarı son 10 yılın Aralık ayı ortalama satışlarına göre %44.3 arttı.

2023 yılı Aralık ayında önceki yılın aynı ayına göre

Binek otomobil satışları

45.68% arttı
126,416 adet

Hafif Ticari otomobil satışları

13.33% arttı
32,237 adet

Elektrikli otomobil satışları

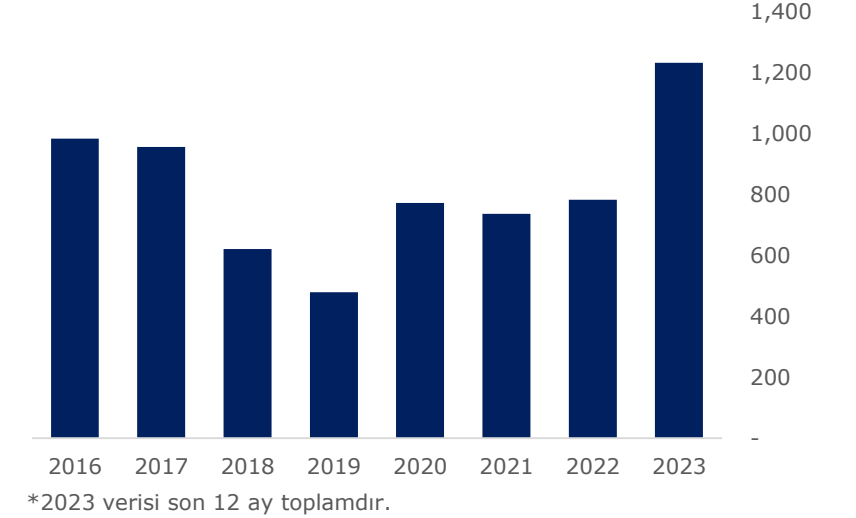
695.1% arttı
12,078 adet

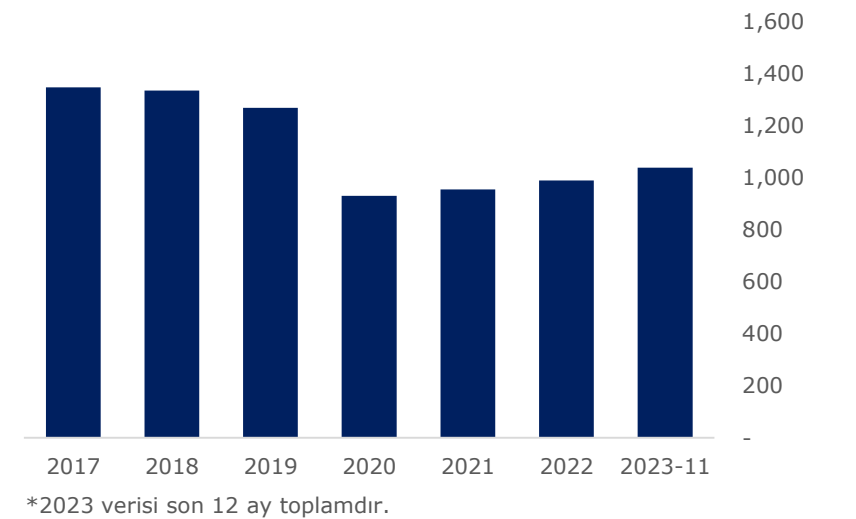
Toplam otomotiv ihracatı Kasım ayında

3.90% azaldı
94,860 adet

Toplam Otomotiv Satışları (bin adet)

Toplam Otomotiv İhracatı (bin adet)

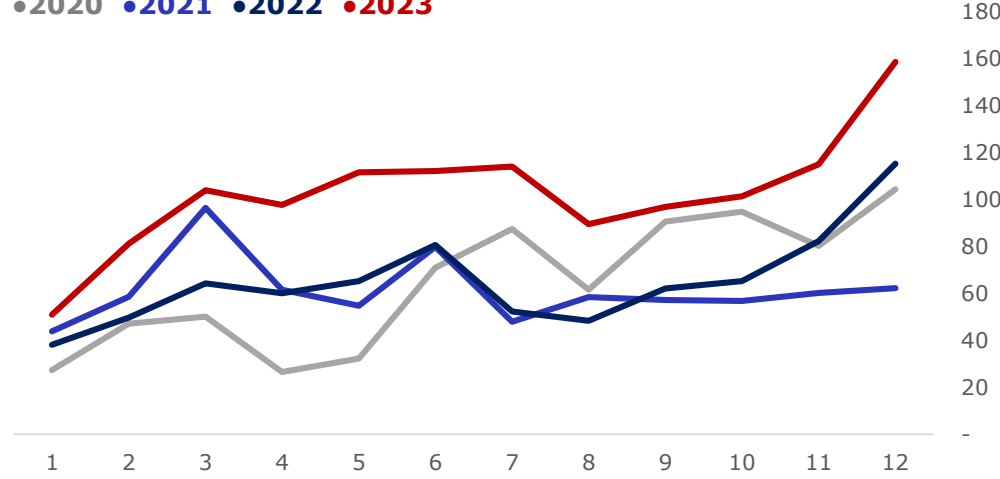

*Otomotiv ihracat rakamlarına otomobil, ticari ve traktör dahildir.

OTOMOTİV | Satışlar

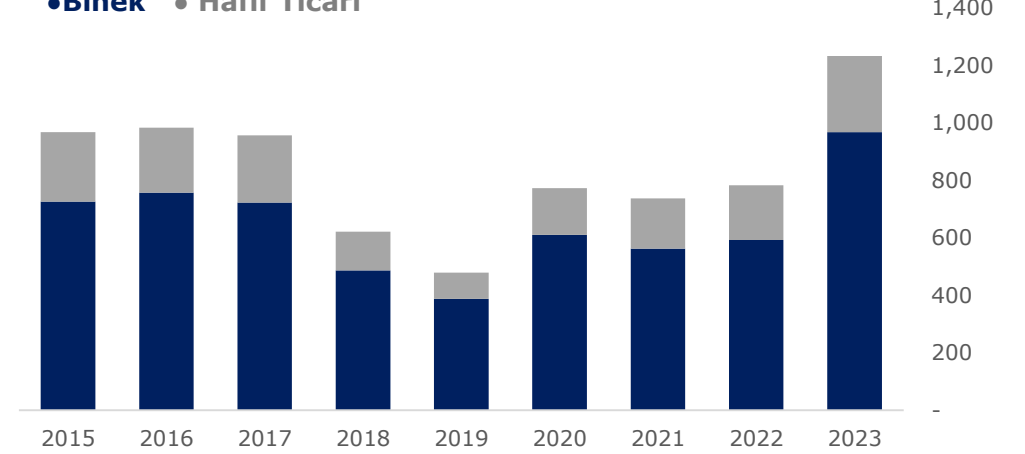
Aylık Binek & Hafif Ticari Araç Satışları (Bin Adet)

●2020 ●2021 ●2022 ●2023

Otomotiv Satışları (Bin Adet)

●Binek ●Hafif Ticari

*2023 verisi son 12 ay toplamdır.

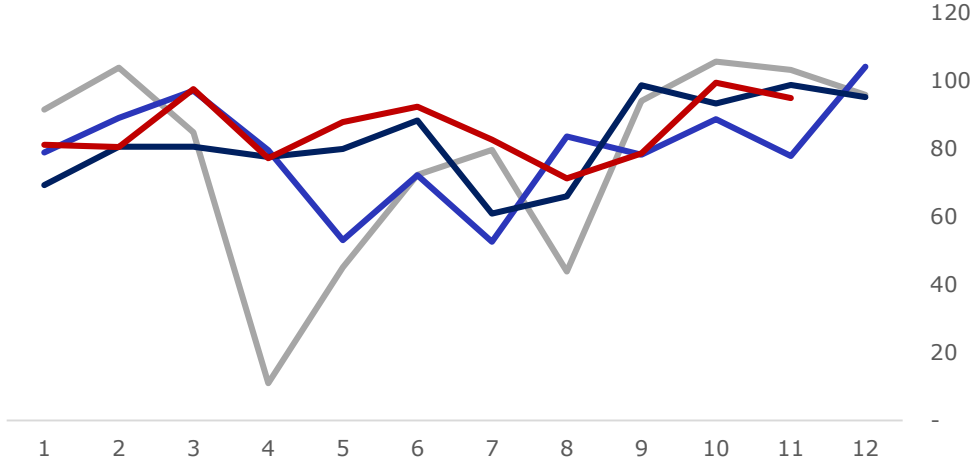
Toplam Otomotiv Satışları

Yıl/Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2013	35,523	48,307	68,774	73,575	81,468	74,096	71,596	65,043	67,963	58,014	79,301	129,718	853,378
2014	32,670	35,021	47,581	53,305	58,121	60,163	59,907	60,199	66,531	66,573	80,621	146,989	767,681
2015	34,615	55,331	83,302	91,602	81,542	86,158	83,836	82,577	64,025	64,255	84,601	156,173	968,017
2016	32,713	52,825	82,948	84,887	93,904	91,540	58,533	71,556	67,593	83,000	122,309	141,912	983,720
2017	35,323	46,965	73,802	75,988	85,422	83,658	82,297	72,536	71,352	91,752	100,859	136,240	956,194
2018	35,076	47,009	76,345	71,126	72,755	51,037	52,734	34,346	23,028	21,571	58,204	77,706	620,937
2019	14,373	24,875	49,221	30,971	33,016	42,688	17,927	26,246	41,992	49,075	58,176	90,500	479,060
2020	27,273	47,122	50,008	26,457	32,235	70,973	87,401	61,533	90,619	94,733	80,141	104,293	772,788
2021	43,728	58,504	96,428	61,488	54,734	79,819	47,849	58,454	57,141	56,746	60,216	62,243	737,350
2022	38,131	49,652	64,267	60,035	65,167	80,652	52,206	48,336	62,084	65,222	82,311	115,220	783,283
2023	50,894	81,148	103,929	97,679	111,556	112,163	113,959	89,454	96,793	101,367	115,040	158,653	1,232,635

OTOMOTİV | İhracat

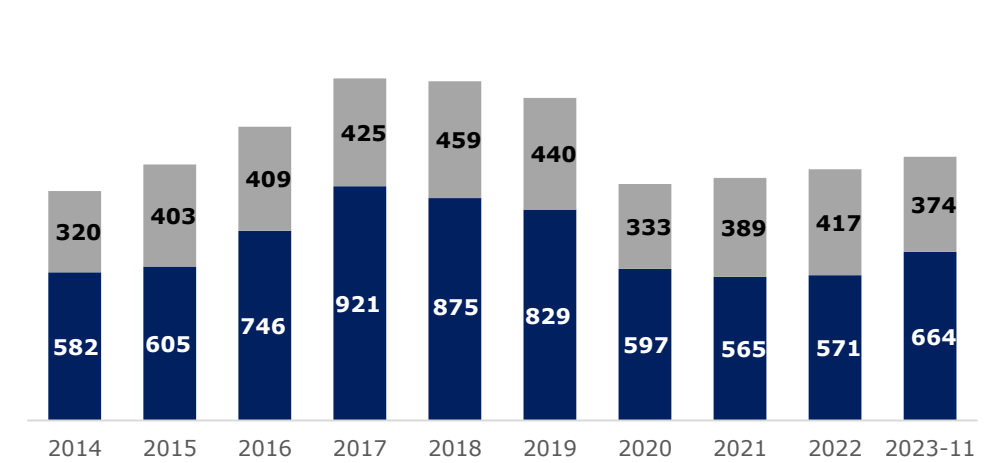
Toplam Otomotiv İhracatı (Bin Adet)

•2020 •2021 •2022 •2023

Otomotiv İhracatı (Bin Adet)

•Binek •Ticari & Traktör

*2023 verisi son 12 ay toplamdır.

Toplam İhracat (Adet, Traktör Dahil)

Yıl/Ay	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
2020	91,430	103,796	84,765	10,997	45,086	72,230	79,564	43,801	93,976	105,523	103,142	95,723	930,033
2021	78,793	88,977	96,945	79,469	53,078	72,147	52,558	83,488	78,174	88,591	77,823	104,010	954,053
2022	69,261	80,488	80,497	77,535	79,884	88,239	60,843	65,945	98,598	93,194	98,711	95,080	988,275
2023	81,099	80,462	97,497	77,092	87,716	92,255	82,546	71,171	78,580	99,310	94,860		942,588

OTOMOTİV | Güncel Gelişmeler

Elektrikli araçların pazar payı yükselmeye devam ediyor...

Ticaret Bakanlığı'nın elektrikli araçların ithaline ilişkin tebliği Resmi Gazete'de yayımlandı. Avrupa Birliği ve Serbest Ticaret Anlaşması imzalanan ülkelerden ithal edilmeyen elektrikli otomobillerde, "İzin Belgesi" aranacak. İthalatı yapılacak her bir marka için Türkiye'de kurulmuş en az 40 personele sahip Türkçe çağrı merkezi hizmeti verilmesi ve imalatçının yurt içinde yerleşik yetkili temsilcisi olması gerekecek.

Motorlu Taşıtlar Vergisi 2024 yılı için 58.46%'lık yeniden değerlendirme oranında artırıldı.

TCMB tarafından alınan parasal sıkılaştırma hamleleri neticesinde taşıt kredi faizlerindeki yükseliş iç talebi baskılayabilir.

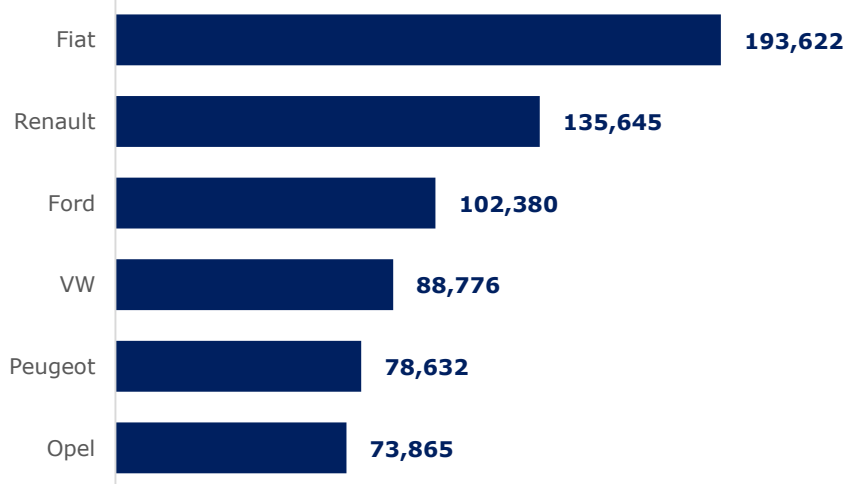
Motor Hacmi	Motor Cinsi	Ocak-Aralık 2022		Ocak-Aralık 2023		Değişim (%)
		Adet	Pay (%)	Adet	Pay (%)	
<= 160 kW	Elektrik	2,965	0.5	52,244	5.4	1,662.0
> 160 kW	Elektrik	4,768	0.8	19,935	2.1	318.1
Toplam		7,733	1.3	72,179	7.5	833.4

Ocak-Aralık Otomobil pazarı motor tipine göre;

- Benzinli otomobil satışları **646,285** adetle **66.8%** pay,
- Dizel otomobil satışları **133,374** adetle **13.8%** pay,
- Hibrit otomobil satışları **104,804** adetle **10.8%** pay,
- Otogazlı otomobil satışları **10,599** adetle **1.1%** pay,
- Elektrikli otomobil satışı ise **72,179** adetle **7.5%** pay aldı.

En çok satışı yapılan markalar

Ocak-Aralık 2023

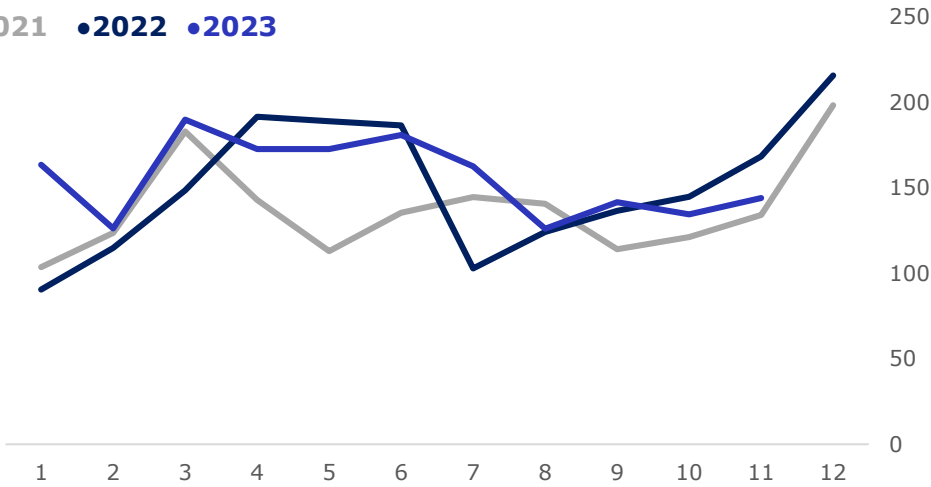

OTOMOTİV | İkinci El Araç Pazarı

İndicata verilerine göre, 2023 yılı Kasım ayında Türkiye ikinci el online binek ve hafif ticari araç pazarında **331,906 adet** kurumsal ilan yayınlandı. Buna göre, geçtiğimiz senenin Kasım ayı ile karşılaştırıldığında ilan adetlerinde 8% azalış olduğu görülmekle birlikte ilana çıkan bu araçların 43%'ünün satıldığı gözlemlendi. Bu durumda 2023 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 14% oranında düşüş ile **143,905 adet** satış gerçekleşti. Ocak-Kasım dönemi incelendiğinde ise satışlar bir önceki yılın aynı dönemine göre 7% artarak **1,712,676 adet** olarak gerçekleşti. Kasım ayında 2. el pazarında en çok satılan marka 17,745 adetle Renault olurken, 46 gün ortalama satış hızı ile Fiat en hızlı satılan marka oldu. Araç perakende fiyatlarının Kasım ayında Ekim ayına göre ortalamada 3.5% düştüğü gözlemlendi.

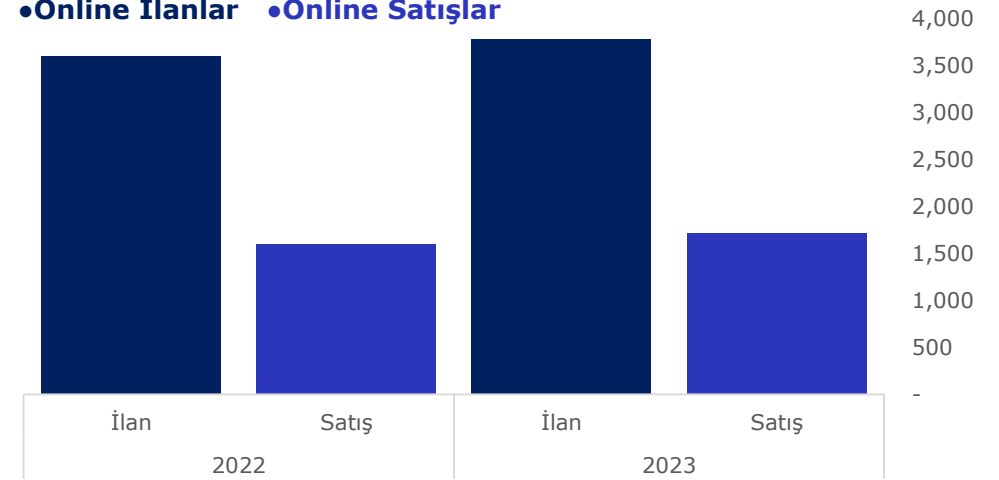
2.El Online Pazar Binek ve Hafif Ticari Araç Satışları

●2021 ●2022 ●2023

2.El Online Pazar - Ocak-Kasım (Bin Adet)

●Online İlanlar ●Online Satışlar

Gida

GIDA | Üretim

Ekilebilir tarım alanları son 20 yılda 9.7% azalırken 2022 yılı itibarıyla 23.9 milyon hektar oldu. Aynı dönemde çiftçi sayısı 43.1% düşerken, sigortalı çiftçi sayısı Ekim 2023 itibarıyla 453,288 oldu.

2023 yılı Ekim ayında beyaz et ve yumurta üretimi yıllık bazda sırasıyla 1.5% ve 3.8% oranında arttı. Beyaz et ve yumurta üretiminin yanı sıra süt üretimi de 8.2% artış gösterdi. Ekim ayında son 12 ay toplam beyaz et üretimi 2.4 milyon ton, yumurta üretimi ise 20 milyar 458 milyon adet düzeyinde gerçekleşti. Süt üretimi ise 10.0 milyon ton oldu.

2023 yılı Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre

Beyaz et üretimi

1.46% arttı

208,028 ton

Yumurta üretimi

3.82% arttı

1.8 milyar adet

Süt üretimi

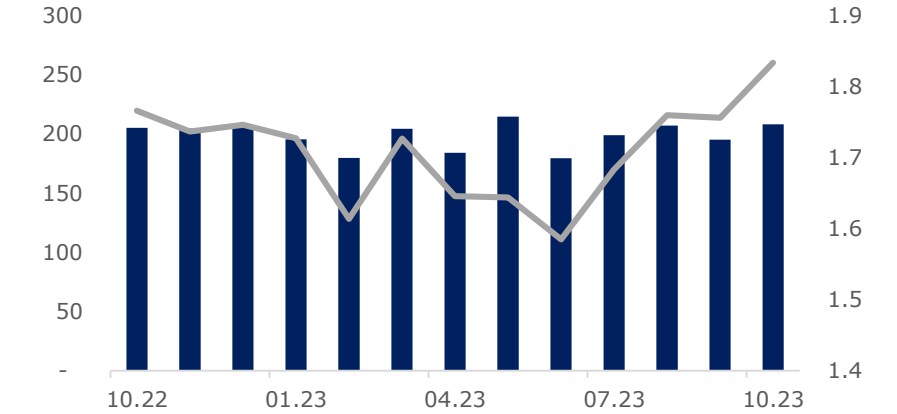
8.23% arttı

819,386 ton

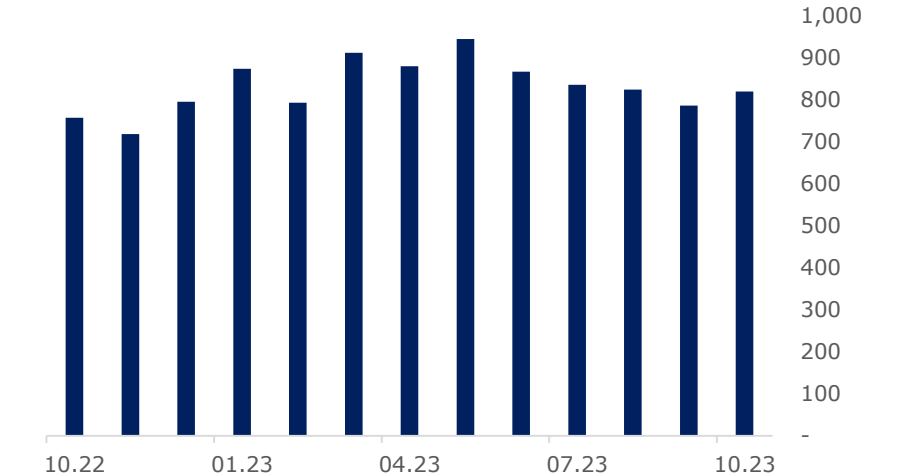
Türkiye'de Beyaz Et ve Yumurta Üretimi

Beyaz Et (bin ton)

Tavuk Yumurtası (milyar adet, sağ eksen)

Türkiye'de Süt Üretimi (bin ton)

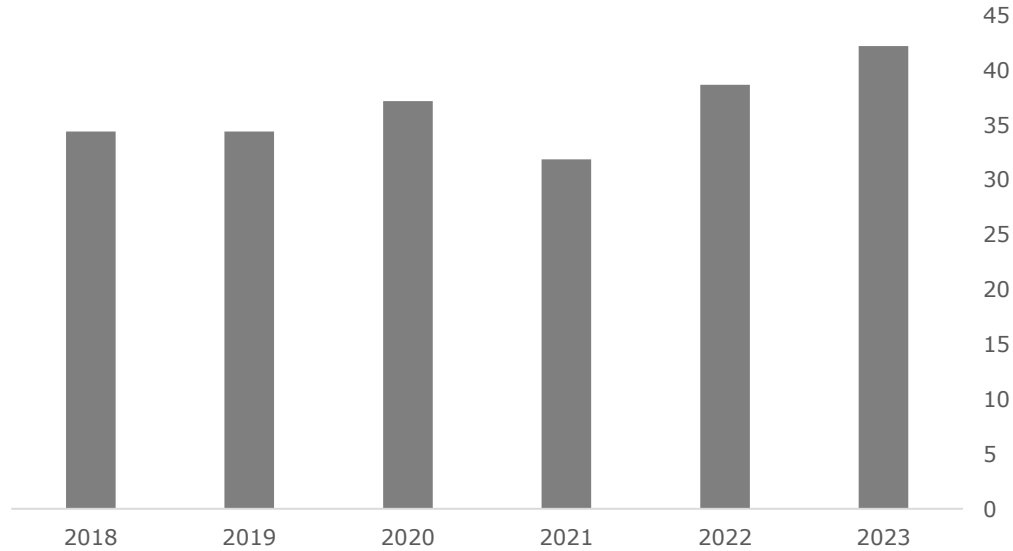

GIDA | Üretim

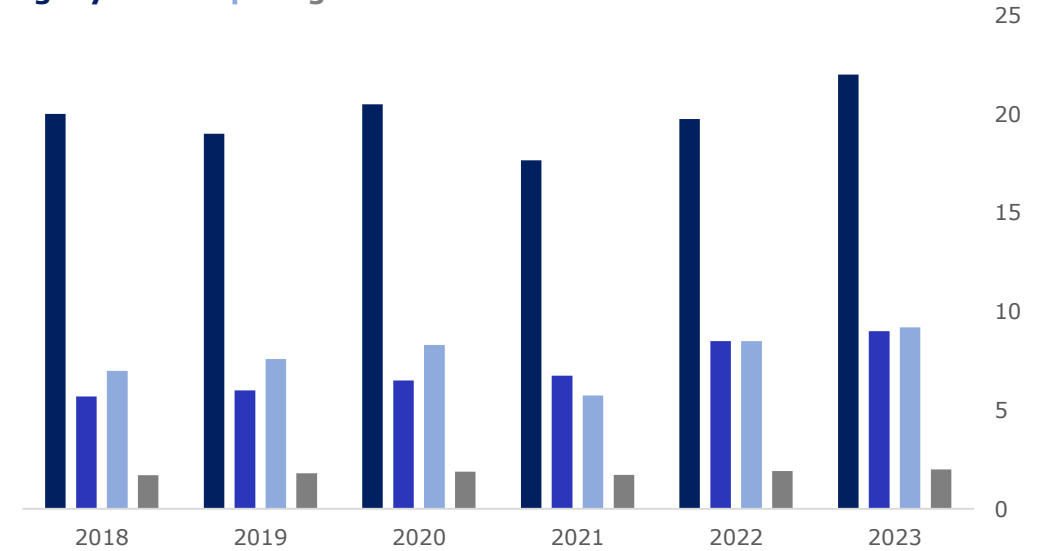
2023 yılına ait bitkisel üretim verilerine göre, Türkiye’de tahıl üretimi 2023 yılında bir önceki yıla göre 9.1% artarak toplam 42.2 milyon ton seviyesine çıktı.

2023 yılında 52.1% ile tahıl üretiminde en yüksek paya sahip olan buğday üretiminin, tahıl üretimindeki artışa paralel olarak 11.4% oranında büyüme ile 22.0 milyon ton seviyesine yükseldi. Ayrıca, yem sanayinin en önemli girdilerinden olan arpanın üretimi de 2023 yılında 8.2% oranında yükseliş ile 9.2 milyon ton oldu.

Türkiye’de Tahıl Üretimi (milyon ton)

Türkiye’de Tahıl Üretimi (milyon ton)
Buğday Mısır Arpa Diğer

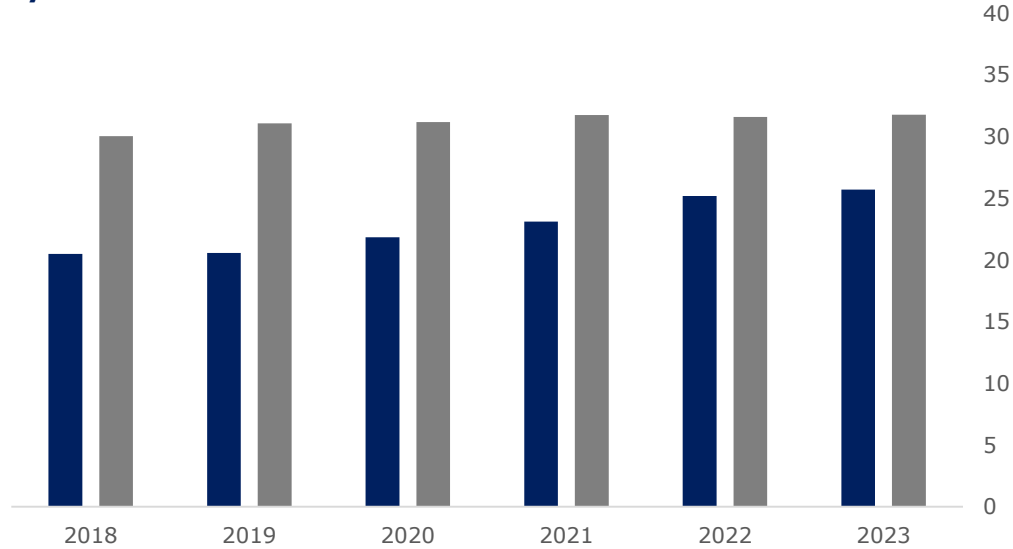

GIDA | Üretim

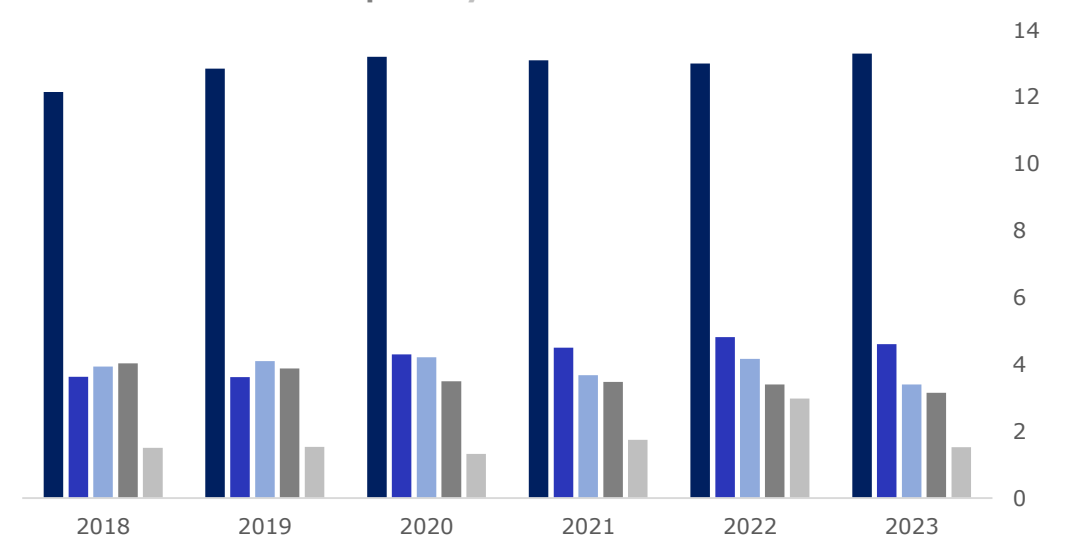
2023 yılına ait bitkisel üretim verilerine göre, Türkiye’de meyve üretimi 2023 yılında bir önceki yıla göre 2.1% oranında yükselerek 25.7 milyon ton seviyesinde gerçekleşirken sebze üretimi ise 0.6% oranında artış ile 31.8 milyon ton oldu.

Meyve üretiminde en yüksek üretim payına sahip elmanın üretimi yıllık bazda 4.5% oranında düşüş ile 4.6 milyon ton, sebze üretiminde en yüksek üretim payına sahip domates ise 2.3% oranında yükseliş ile 13.3 milyon ton olarak gerçekleşti. Portakal, mandalina, limon ve greyfurt gibi meyvelerin yer aldığı turunçgiller grubunda ise 67.2% oranında artış yaşandı.

Türkiye’de Meyve ve Sebze Üretimi (milyon ton)
Meyve Sebze

Seçili Meyve ve Sebzelerin Üretimi (milyon ton)
Domates Elma Üzüm Karpuz Zeytin

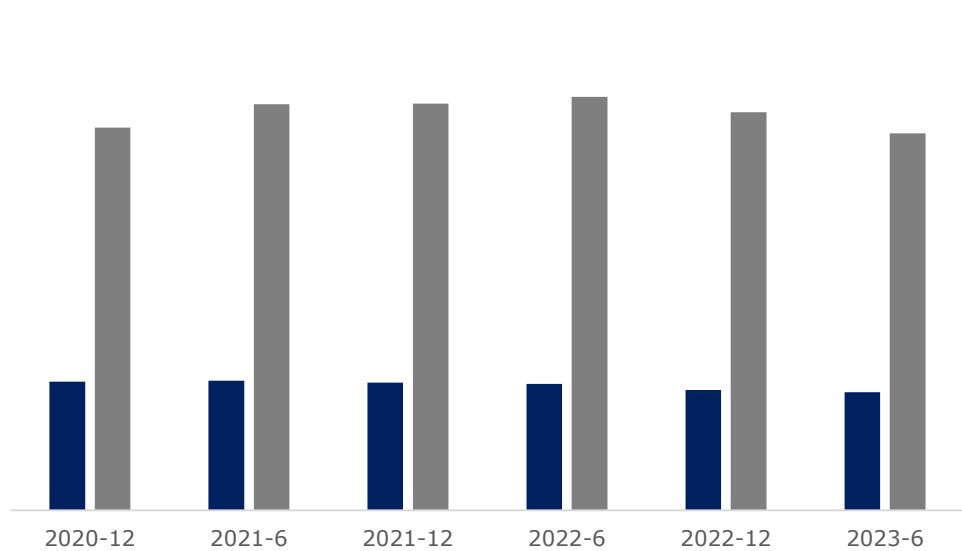

GIDA | Üretim

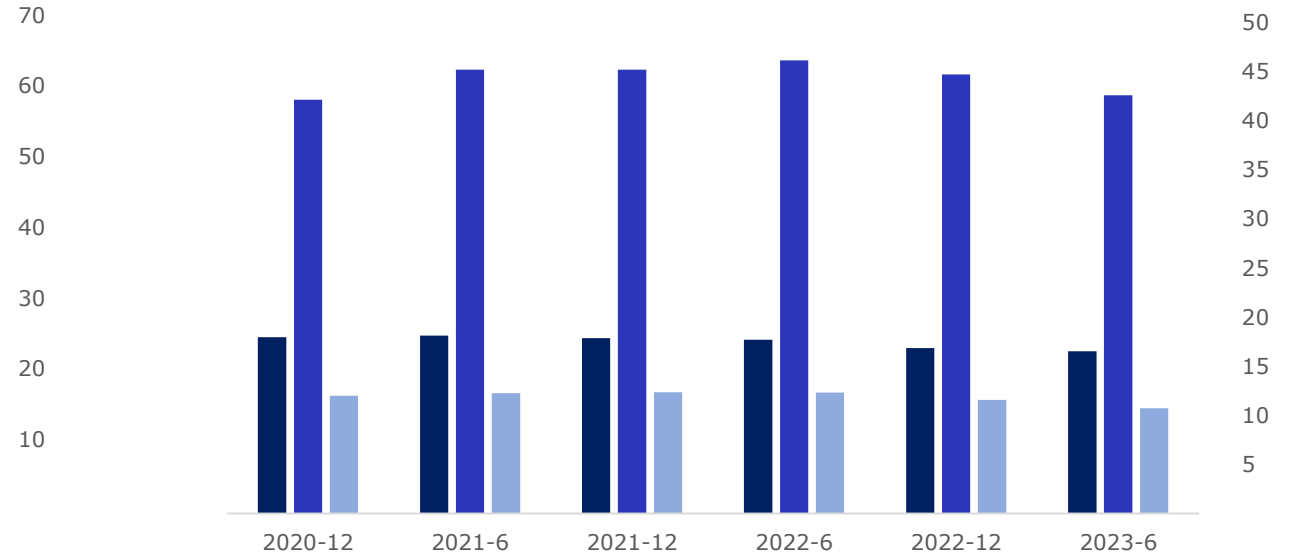
Haziran 2023'ün sonunda Türkiye'de hayvansal üretim, bir önceki yılın aynı dönemine göre 8.3% azalarak 70.1 milyon adet olarak gerçekleşti. Bu, geçen yıl sonuna göre 4.5% oranında bir düşüşü temsil etmekte.

Türkiye'de en yaygın olarak yetiştirilen hayvan olan koyun, 2023 yılı Haziran ayının sonunda, önceki yılın aynı dönemine göre 7.7% oranında bir düşüşle 42.6 milyon adede geriledi. Büyükbaş hayvan grubunda ise en sık yetiştirilen hayvan olan sığır üretimi de yine aynı dönemde 6.6% oranında bir azalışla 16.5 milyon adede düştü.

Türkiye'de Hayvansal Üretim (milyon adet) Büyükbaş Küçükbaş

Seçili Hayvanların Üretimi (milyon adet) Sığır Koyun Keçi

GIDA | Üretim ve Büyüme

Türkiye’de tarım sektörü 3Ç23’de yıllık bazda 0.3% büyürken 12 çeyrek üst üste GSYH büyümesinin altında kaldı.

Sanayi Üretim Endeksi’ne ait gıda ürünleri imalatında Şubat ayındaki depremin etkisiyle yaşanan yıllık bazda 5.9% oranındaki düşüşün ardından yaz aylarında toparlanma yaşandı. Gıda ürünleri imalat KKO’ları ise Aralık 2023 itibarıyla 75.51% olarak gerçekleşti.

Tarım Sektörü

2023 yılı 3. çeyrekte
0.3% büyüdü

Gıda Ürünleri

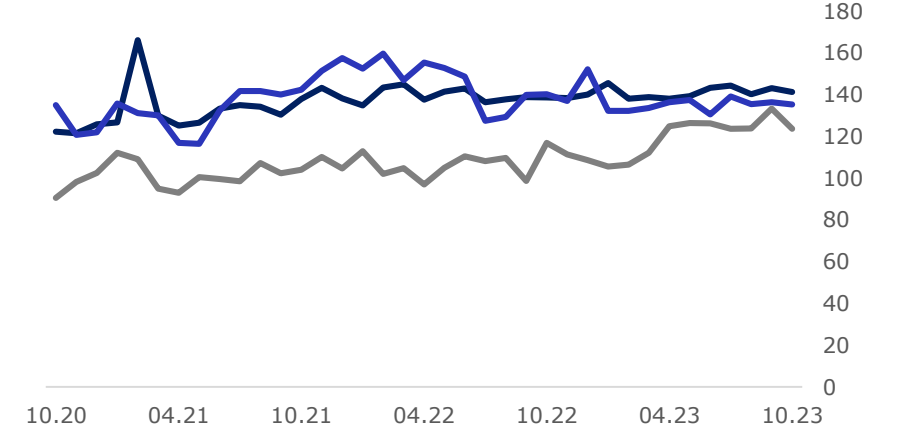

Sanayi Üretim Endeksi
Ekim ayında yıllık bazda
2.0% arttı

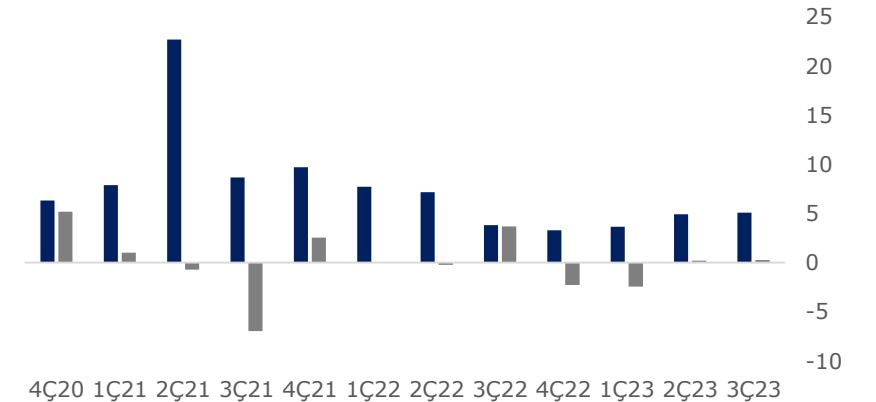

İmalat KKO
Aralık ayında
75.51% oldu

Sanayi Üretim Endeksi* (2015 = 100) Gıda Ürünleri İçecek Tütün Ürünleri

Çeyreklik Bazda GSYH Değişimi** (Yıllık değişim, %) GSYH Tarım-GSYH

* Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış
** Takvim etkisinden arındırılmış

GIDA | Gıda Enflasyonu

Dünya'da gıda fiyatları 2020 – 2022 yılları arasında sert yükseliş yaşamasının ardından 2022'nin 2. yarısı itibarıyla önemli ölçüde geri çekilirken yurt içinde bu düşüş hızı nispeten yavaş seyretti. 2023'ün 2. yarısı itibarıyla ise yurt içinde gıda fiyatlarındaki yükseliş hızlandı.

Aralık ayı verilerine göre gıda ve alkolsüz içecekler enflasyonu, 72.01% ile TÜFE artışı üzerinde yükseliş göstermeye devam etti. Ekmek ve tahıllar grubunda yıllık bazda 58.42% oranında artış izlenirken taze meyve ve sebze grubunda ise yükseliş 81.29% seviyesine çıktı.

Gıda ve Alkolsüz İçecekler Grubu Aralık Ayında

Aylık bazda
4.81%
arttı

Yıllık bazda
72.01%
arttı

Tüketici Fiyatları Artışına Puan Katkısı;

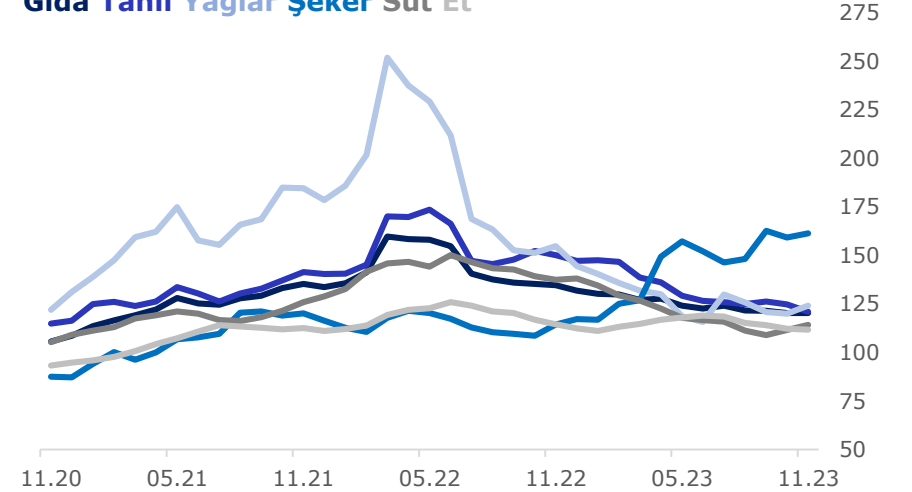

Aylık bazda
1.26 oldu

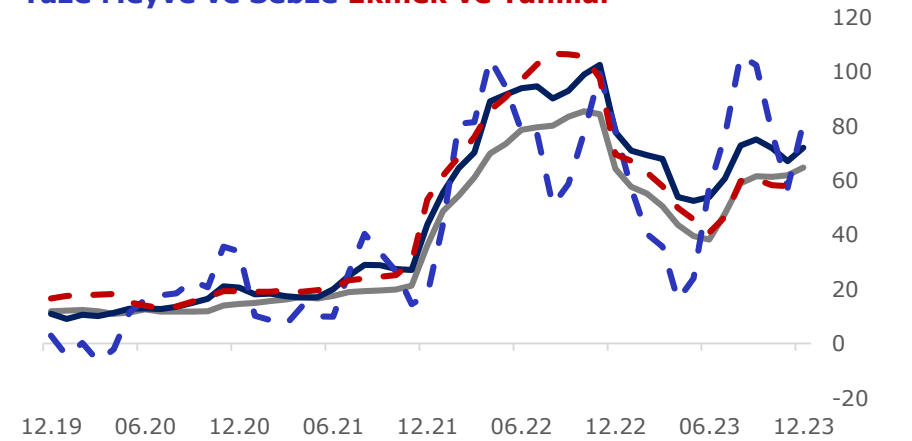

Yıllık bazda
18.31 oldu

FAO Gıda Fiyat Endeksi (Nominal)
Gıda Tahıl Yağlar Şeker Süt Et

Tüketici Fiyat Endeksi (Yıllık değişim, %)
TÜFE Gıda ve Alkolsüz İçecekler
Taze Meyve ve Sebze Ekmek ve Tahıllar

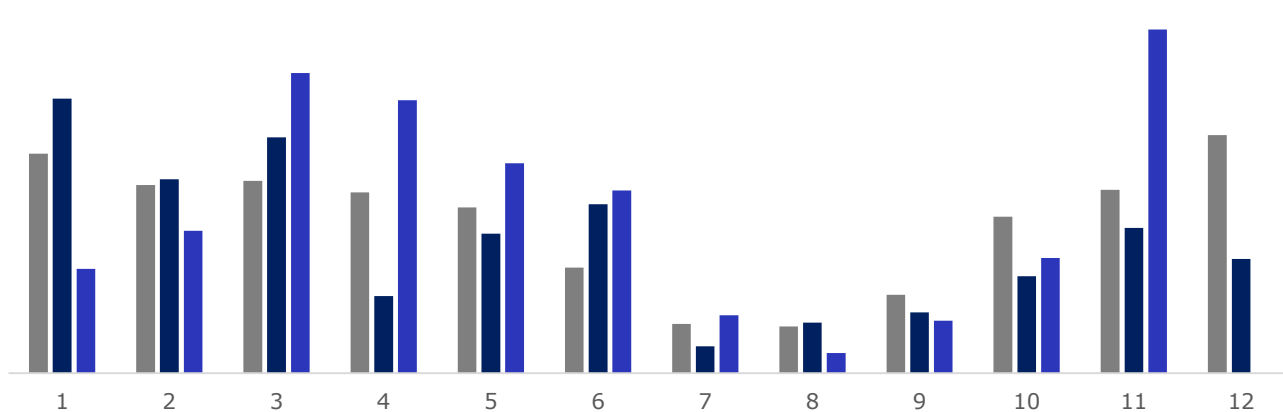
GIDA | Gıda Enflasyonu ve Kuraklık

Türkiye’de tahıl başta olmak üzere ithalata bağımlı tarım sektöründe kur etkisi kendini göstermekte.

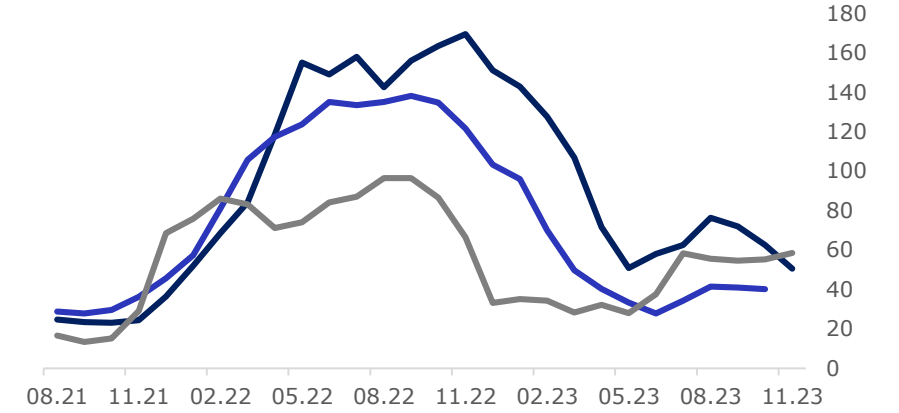
Türkiye geneli Kasım ayı yağışları mevsim normallerinin üzerinde gerçekleşirken Ekim 2023 – Kasım 2023 dönemini kapsayan 2024 su yılı yağışları geçen yılın aynı dönemine göre 90%, mevsim normaline göre 36% artış gösterdi.

Öte yandan 21 Kasım 2023 tarihi itibarıyla Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü verilerine göre sulama barajlarındaki su hacmi 20.3 milyar metreküp olurken işletmede olan 116 içme suyu barajında doluluk oranı 35.7% olarak ölçüldü.

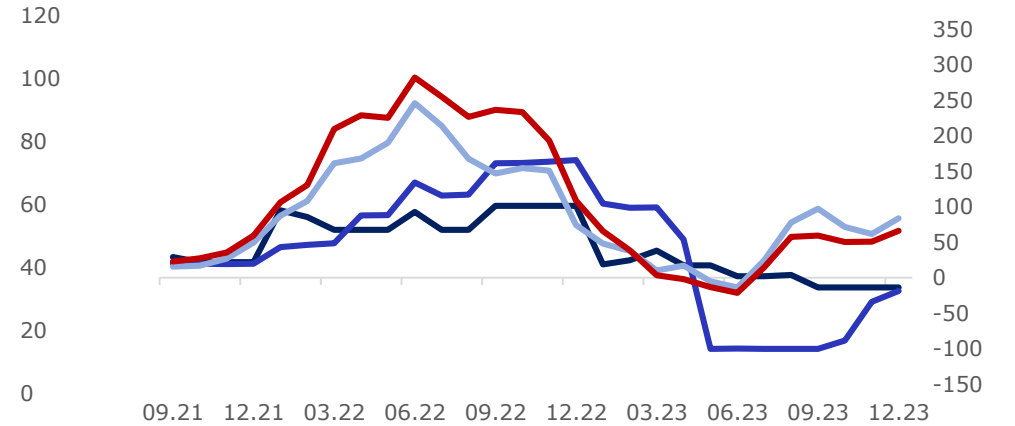
Türkiye Geneli Aylık Alansal Yağışlar (mm) Normali 2022 2023

Tarımda Dışa Bağımlılık (Yıllık Değişim, %) Tarım-ÜFE Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi Döviz Sepeti (1/2 USD + 1/2 EUR)

TÜFE-Enerji (Yıllık Değişim, %) Elektrik Doğalgaz Benzin Motorin

GIDA | İhracat

Son 12 ay toplamı olarak bakıldığında Kasım 2023'te gıda ürünleri toplam ihracatı 2022 yıl sonu toplamına göre 2.18% azalarak 21.0 milyar USD oldu.

Gıda ürünleri segmentinde en yüksek ihracatı yapılan fasıl olan yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler ihracatı 5.3 milyar USD olarak gerçekleşirken Almanya, Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı oldu.

2023 yılı Kasım ayında önceki yılın aynı ayına göre

Gıda Ürünleri

8.24% azaldı
1.9 milyar USD

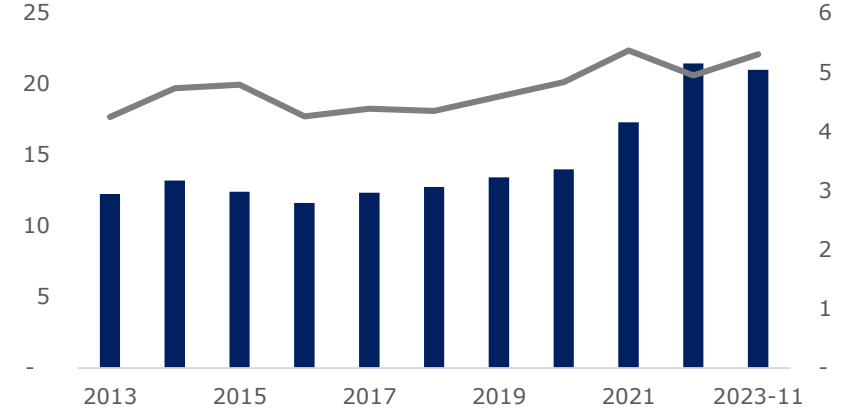
Yenilen Meyveler ve Sert Kabuklu Meyveler

0.27% arttı
623.8 milyon USD

En Büyük Pazar

Avrupa | **Almanya**

* 2023 verileri son 12 ay toplamıdır.

Gıda Ürünleri İhracatı* (milyar USD) Gıda Ürünleri Yenilen Meyveler ve Sert Kabuklu Meyveler (sağ eksen)

Seçilen Ürünlerin İhracatı* (milyar USD) Meyve Sebze Mamülleri Yaş Meyve ve Sebze Kuru Meyve ve Mamülleri Fındık ve Mamülleri Zeytin ve Zeytinyağı

GIDA | İthalat

Son 12 ay toplamı olarak bakıldığında Kasım 2023'te bitkisel ve hayvansal üretim toplam ithalatı 2022 yıl sonu toplamına göre 4.1% azalarak 14.0 milyar USD oldu.

Bitkisel ve hayvansal üretim segmentinde en yüksek ithalatı yapılan fasıl olan hububat ithalatı toplamı 5.3 milyar USD olarak gerçekleşirken Rusya ile Ukrayna'nın toplam içindeki payı 86.1% oldu.

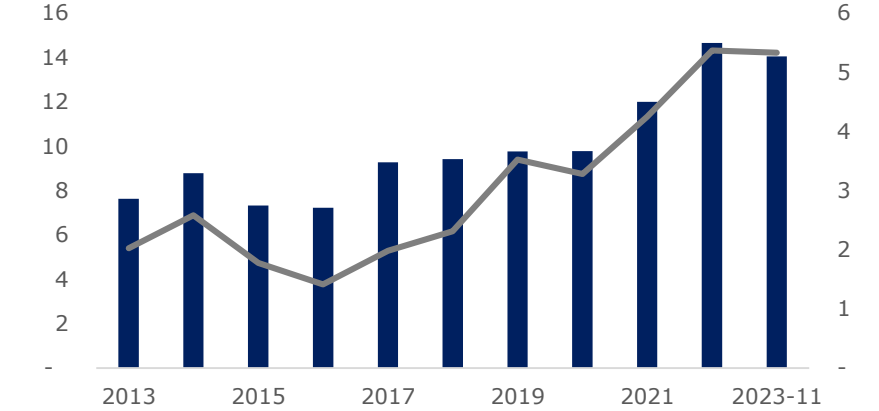
2023 yılı Kasım ayında önceki yılın aynı ayına göre

Bitkisel ve Hayvansal Üretim**
26.92% azaldı
884.3 milyon USD

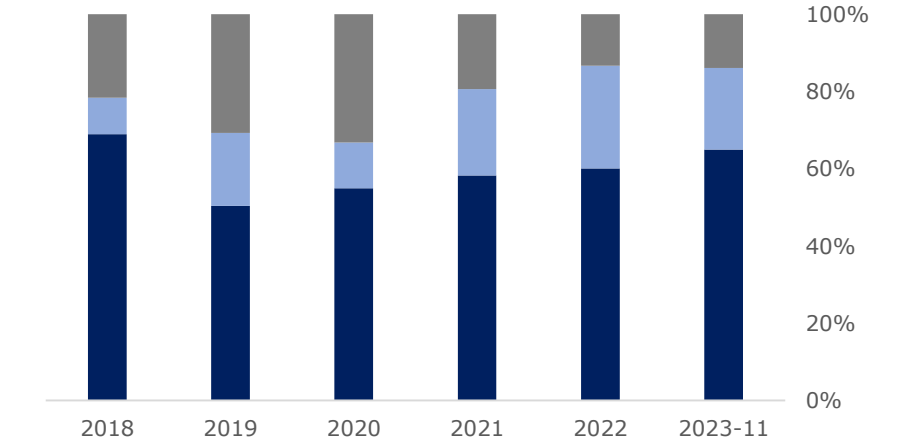
Hububat
57.07% azaldı
57.9 milyon USD

En Büyük İthalatçı Ülke
Asya | Rusya

Bitkisel ve Hayvansal Üretim İthalatı* ** (milyar USD) Bitkisel ve Hayvansal Üretim** Hububat

Hububat İthalatı Payı Rusya Ukrayna Diğer

* 2023 verileri son 12 ay toplamıdır.

** Avcılık ve avcılık hizmet faaliyetleri dahildir.

Tekstil

TEKSTİL | İmalat, İstihdam, Maliyet

İmalat PMI | 12/23

Tekstil Ürünleri: **47.2**

Giyim ve Deri Ürünleri: **45.8**

* ISO Türkiye İmalat PMI

İmalat KKO | 12/23

Tekstil Ürünleri: **71.51%**

Giyim Eşyaları: **76.92%**

Deri Ürünleri: **62.08%**

Sanayi Üretim Endeksi | 10/23

Tekstil Ürünleri: **- 5.87%**

Giyim Eşyaları: **- 16.73%**

Deri Ürünleri: **- 7.78%**

* Takvim etkisinden arındırılmış

Sanayi Ciro Endeksi | 10/23

Tekstil Ürünleri: **36.38%**

Giyim Eşyaları: **37.46%**

Deri Ürünleri: **30.99%**

* Takvim etkisinden arındırılmış

İstihdam | 10/23

Sigortalı Çalışan Sayısı

1,123,046

* Tekstil ürünü, giyim eşyaları ve deri ürünleri imalatını kapsamaktadır.

Pamuk Fiyatı | 12/23

USD 0.81 (Pound başı)

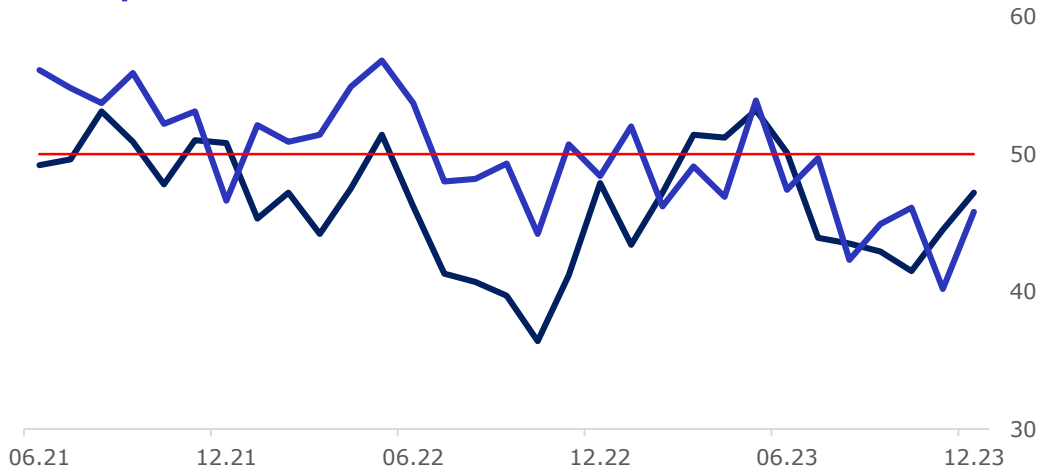
* 31/12/23 tarihi kapanış fiyatıdır.

TEKSTİL | İmalat Göstergeleri

Tekstil sektörünün gündeminde, düşen talep ve artan maliyetler yer almakta. İSO Türkiye imalat PMI verileri, yeni siparişlerde devam eden yavaşlamayla üretimdeki düşük seyir sonucu Aralık ayında da 50 eşik değerinin altında kaldı. İş yükündeki düşüş nedeniyle firmalar istihdam ve satın alma aktivitelerini yavaşlatırken, talepteki kırılganlık ise firmaların fiyat belirleme gücünü kısıtlamakta.

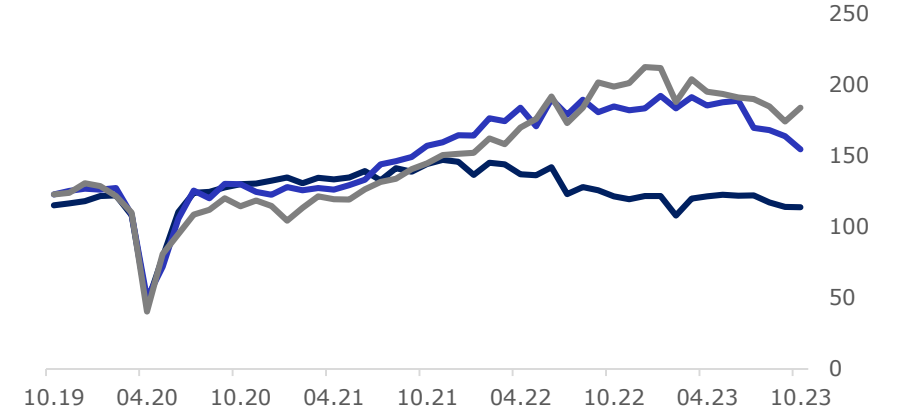
AB tarafında devam eden talep azalması ve işçilik gibi yükselen maliyetlerle birlikte döviz kurlarındaki sınırlı artış, hazır giyim sektörünü rekabet açısından zor bir konuma sokarken iş yükündeki azalma ise istihdam kaybına neden olmakta.

İSO Türkiye İmalat PMI Tekstil Ürünleri Hazır Giyim ve Deri Ürünleri

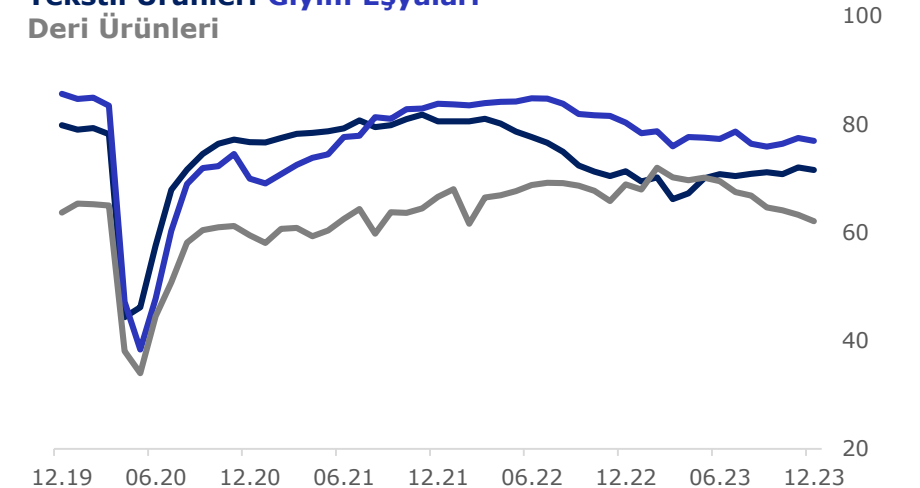

* Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış

Sanayi Üretim Endeksi* (2015 = 100) Tekstil Ürünleri Giyim Eşyaları Deri Ürünleri

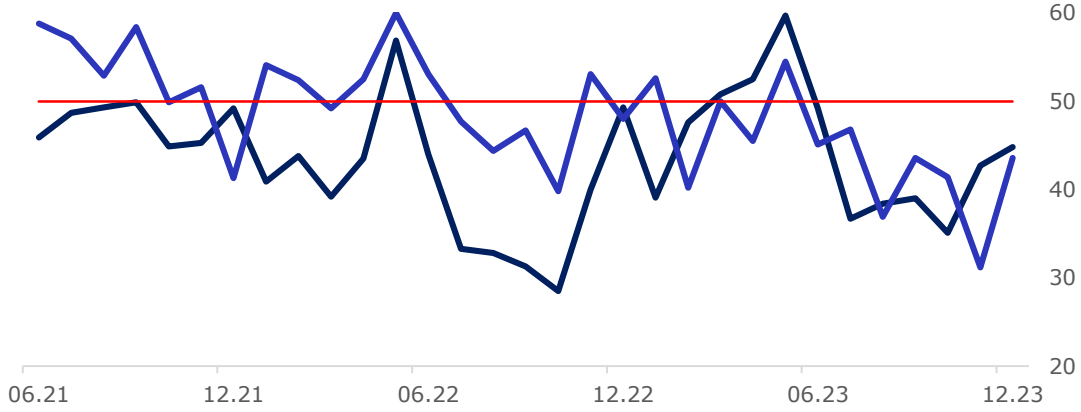

İmalat Kapasite Kullanım Oranları (%) Tekstil Ürünleri Giyim Eşyaları Deri Ürünleri

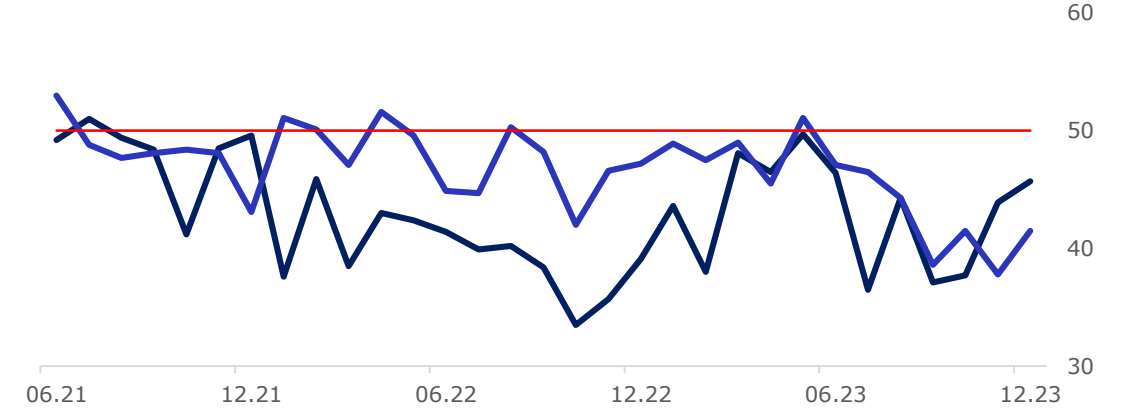

TEKSTİL | İmalat Göstergeleri

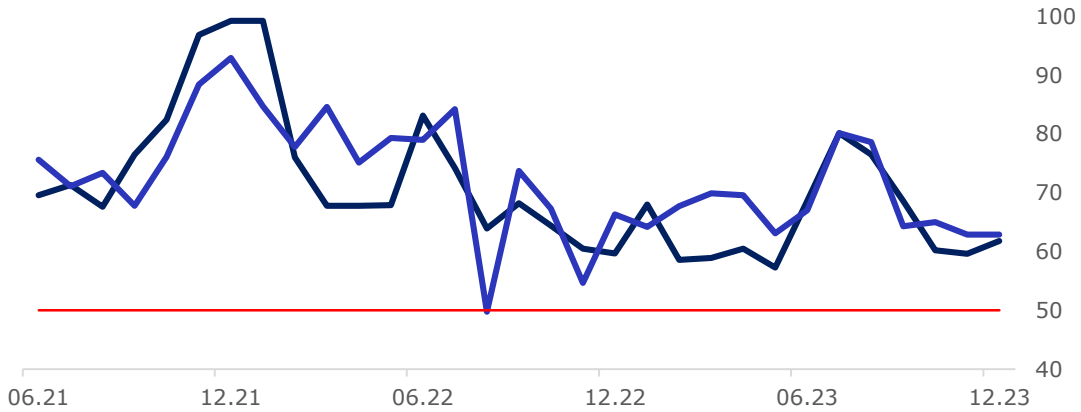
Yeni Siparişler PMI
Tekstil Ürünleri
Hazır Giyim ve Deri Ürünleri

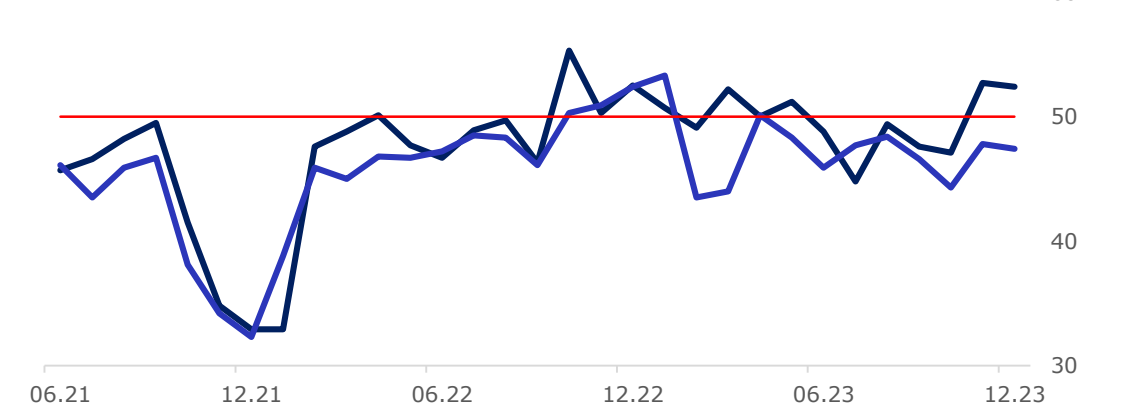
Birikmiş İşler PMI
Tekstil Ürünleri
Hazır Giyim ve Deri Ürünleri

Girdi Fiyatları PMI
Tekstil Ürünleri
Hazır Giyim ve Deri Ürünleri

Tedarikçilerin Teslim Süresi PMI
Tekstil Ürünleri
Hazır Giyim ve Deri Ürünleri

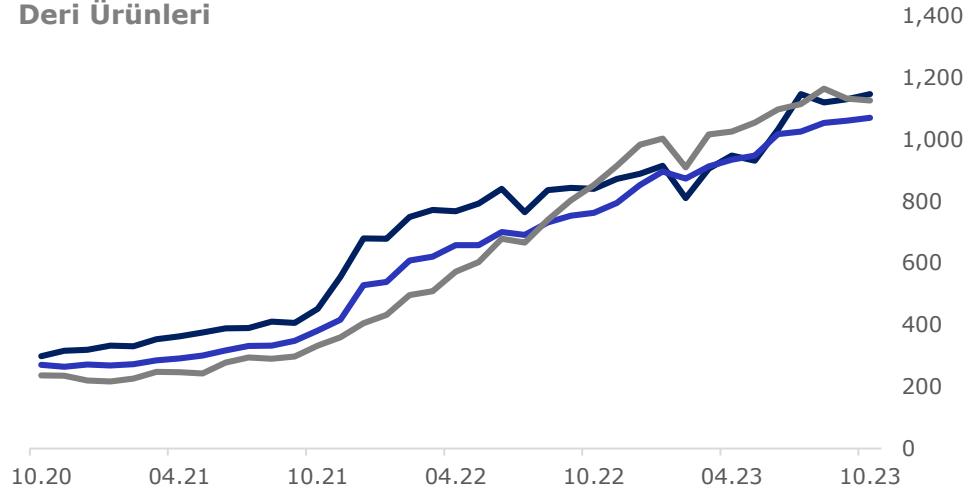

* İSO Türkiye Sektörel PMI

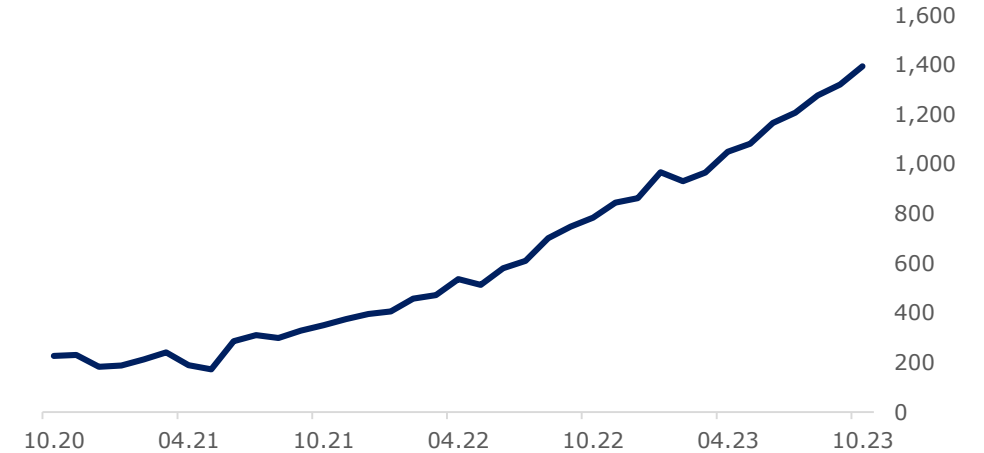
TEKSTİL | Ciro Endeksleri

Tekstil ve hazır giyim sektörü maliyetlerini tüketiciye yansıtmakta güçlü çekmeye devam ederken sanayi ve perakende ciro endeksleri, Şubat ayında deprem nedeniyle gösterdiği düşüşün ardından enflasyonist ortamın yarattığı tüketici harcamalarındaki artış sebebiyle yükselmeye devam etti. 2023'ün 3. çeyreği itibarıyla sanayi ciro ile perakende ciro ve satış hacim endeksleri, tüketici talebindeki yükselişin 3. çeyrekte devam etmesine rağmen sıkılaştan finansal koşulların etkisiyle artış hızının yavaşladığını gösterdi.

Sanayi Ciro Endeksi* (2015 = 100)
Tekstil Ürünleri Giyim Eşyaları
Deri Ürünleri

Perakende Ciro Endeksi* (2015 = 100)
Tekstil, Giyim ve Ayakkabı

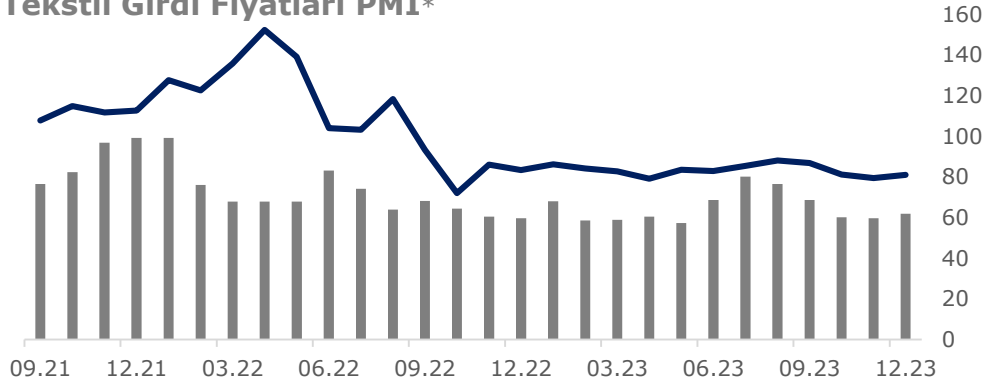
* Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış

TEKSTİL | Maliyetler

Dünya’da pamuk fiyatları 2022 yılının Kasım ayından bu yana 0.8 – 0.9 USD/pound bandında dalgalı seyrine devam ederken yurt içinde artan girdi maliyetlerine karşın düşük kalan pamuk fiyatları ve kilogram başına verilen prim desteğinin 1.60 TL olması üreticiyi üretimden uzaklaştırıyor. Öte yandan, hem içerdeki hem de dışardaki düşen talep, pamuğun dış ticaretinde dengeleri değiştirdi. Ayrıca, küresel büyüme beklentilerindeki zayıflığın etkisi konteyner taşımacılığı endeksinde gözlemlenmeye devam ediyor.

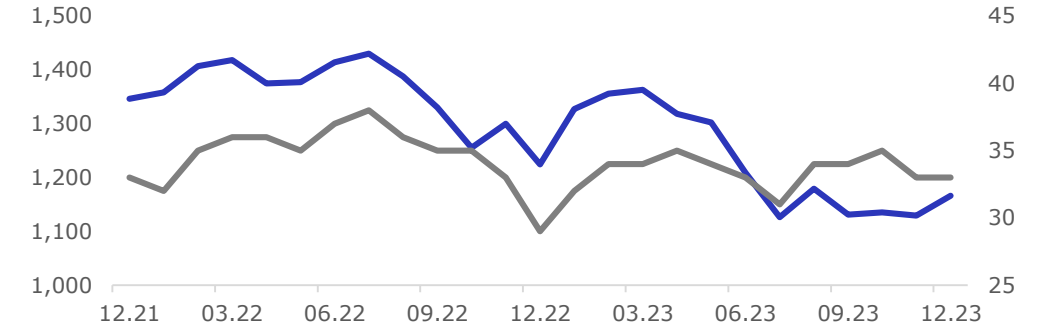
Pamuk (USD/Pound)

Tekstil Girdi Fiyatları PMI*

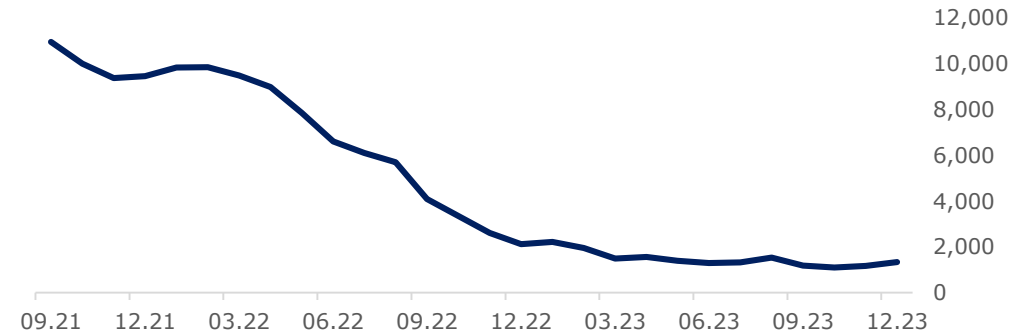

Yün (AUD/100 kg)

Polyester (115D, TW/kg, sağ eksen)

FBX Küresel Konteyner Taşımacılığı Endeksi (USD)

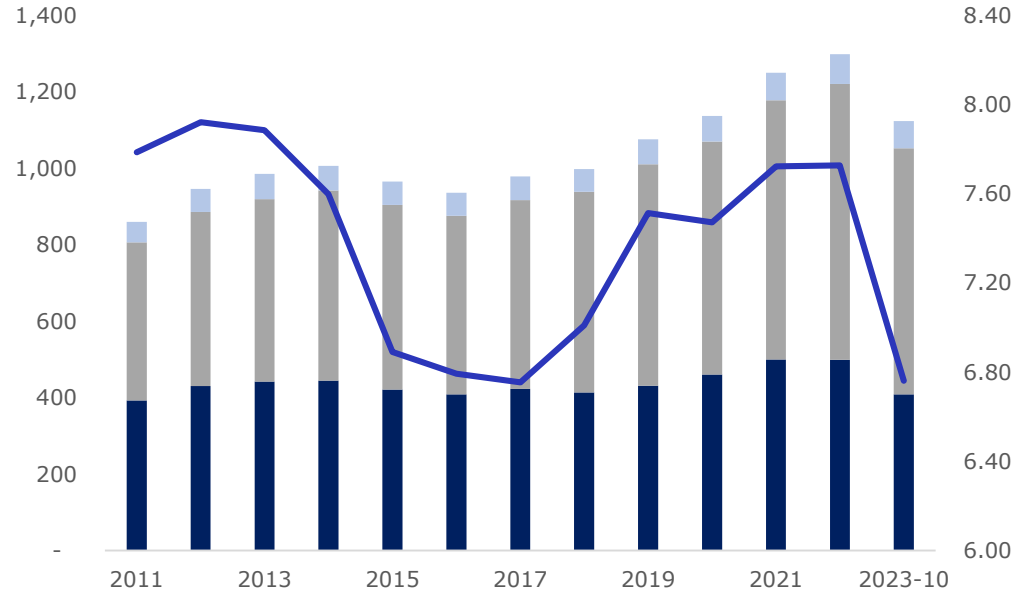
* İSO Türkiye Sektörel PMI

TEKSTİL | İstihdam

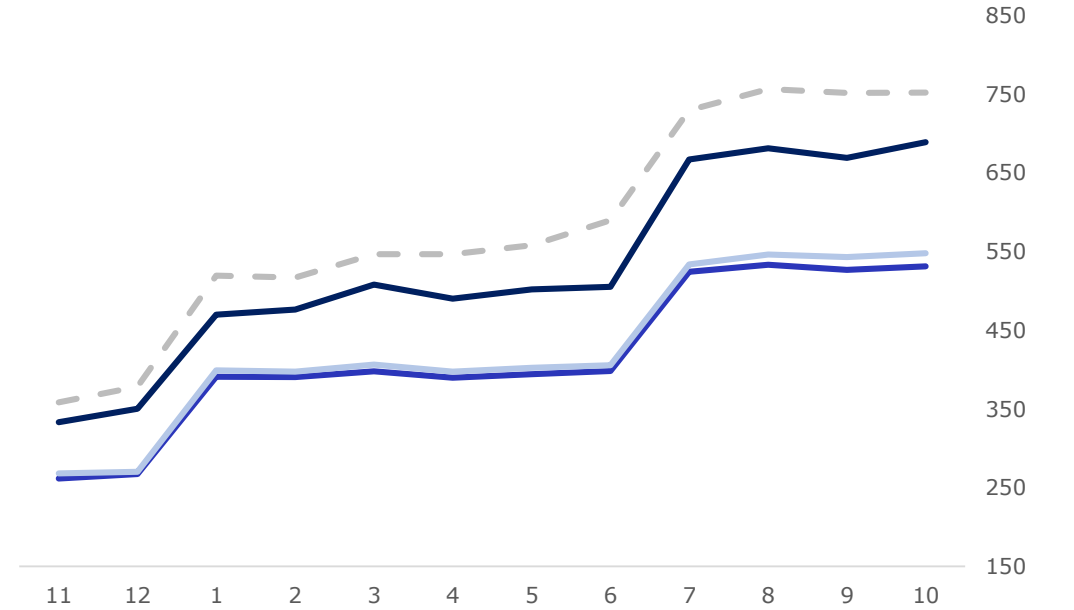
2023 yılı Ekim ayında tekstil ürünleri, giyim eşyaları ve deri ürünleri imalatı sektörü sigortalı çalışan sayısı 2022'ye göre 174,761 kişi azalarak 1,123,046 kişi oldu. Tekstil ürünleri imalatındaki düşüş 18.1% olarak hesaplanırken giyim eşyalarındaki düşüş 10.8% oldu.

Buna paralel olarak, 2022'de 7.7% seviyesinde bulunan tekstil ürünleri, giyim eşyaları ve deri ürünleri imalatı sektörü istihdam sayısının tüm istihdam içindeki payı bu yılın Ekim ayı itibarıyla 6.8% seviyesine geriledi.

İstihdam Rakamları (bin kişi) Tekstil Ürünleri Giyim Eşyaları Deri Ürünleri Pay (% , sağ eksen)

Son 12 Ay Ortalama Günlük Kazanç (TL) Tekstil Ürünleri Giyim Eşyaları Deri Ürünleri Ortalama

* 2022 verileri yıllık ortalama olarak hesaplanmıştır

TEKSTİL | Dış Ticaret

Son 12 ay toplamı olarak bakıldığında 2023 yılı Kasım ayında tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri toplam ihracatı 2022 yıl sonu toplamına göre 6.2% düzeyinde azalarak 33.8 milyar USD oldu. Tekstil, hazır giyim ve deri ürünlerinde sırasıyla 8.4%, 4.9% ve 4.2% oranında daralma yaşandı. 2023 yılı Kasım ayı ihracatı bir önceki yılın aynı ayı ile kıyaslandığında ise tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri ihracatı sırasıyla 4.0%, 8.9% ve 22.3% düştü.

**2023 Kasım Tekstil, Hazır Giyim
ve Deri Ürünleri İhracatı**
33.8 milyar USD

* Son 12 ay toplamıdır.

**2023 Kasım Tekstil, Hazır
Giyim ve Deri Ürünleri İthalatı**
10.4 milyar USD

* Son 12 ay toplamıdır.

2023 Kasım Hazır Giyim İhracatı
18.8 milyar USD
4.1 milyar adet
0.9 milyar KG

* Son 12 ay toplamıdır.

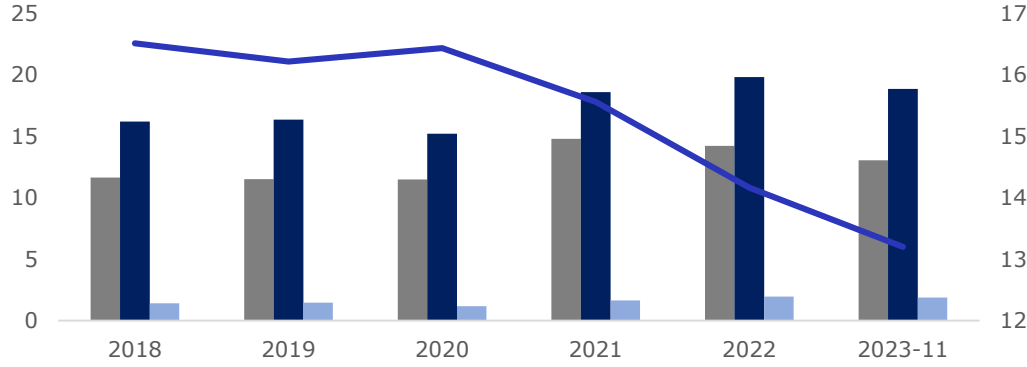
En Büyük Pazar
Avrupa | Almanya

* 2023 verileri son 12 ay toplamıdır.

TEKSTİL | İhracat

Tekstil İhracatı* (milyar USD)

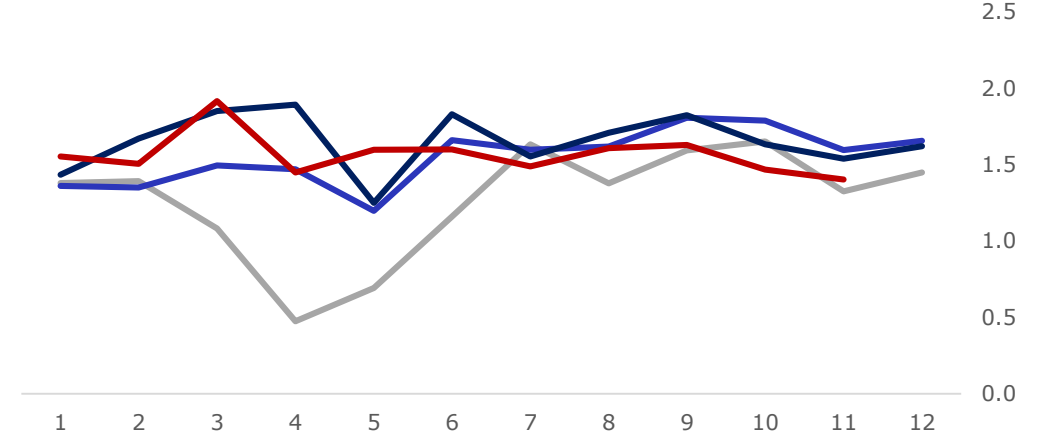
Tekstil Ürünleri Hazır Giyim Deri Ürünleri
Pay (sağ eksen, %)

** 2023 verisi son 12 ay toplamını ifade etmekte olup pay; tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri ihracatının toplam ihracat içerisindeki payını göstermektedir.

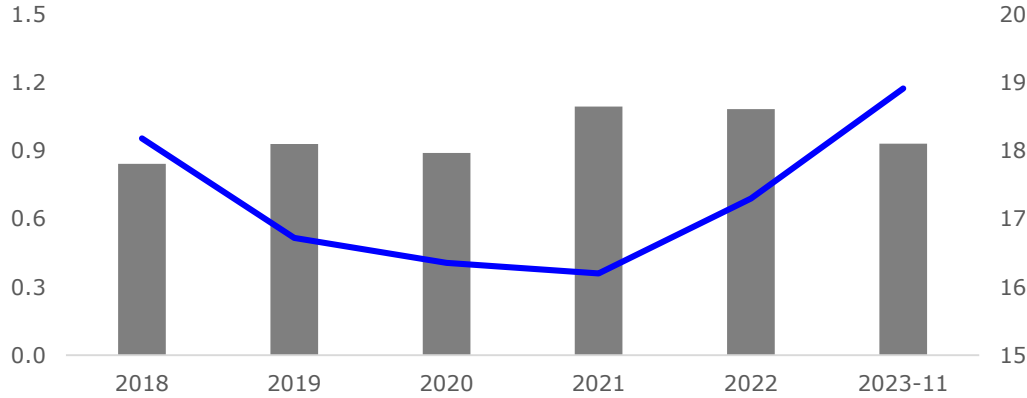
Aylık Bazda Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı

(milyar USD) 2020 2021 2022 2023

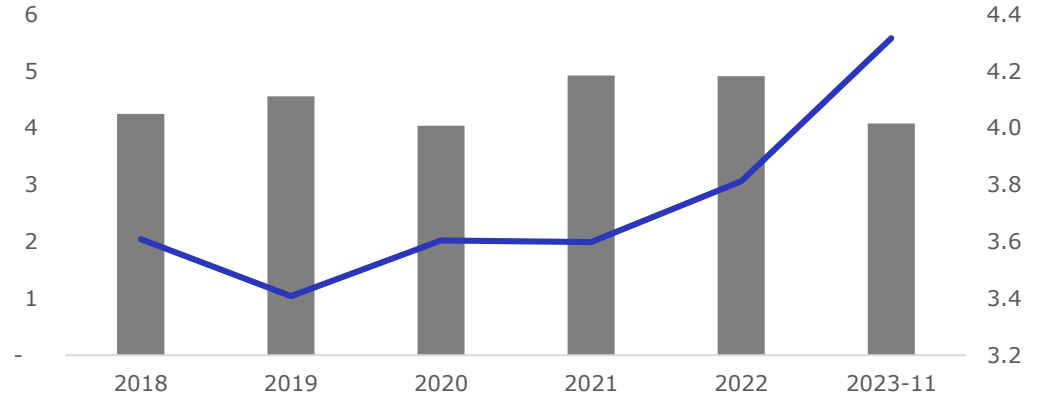
Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı (milyar)

KG KG başı (sağ eksen)

Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı (milyar)

Adet Adet başı (sağ eksen)

* 2023 verileri son 12 ay toplamıdır.

TEKSTİL | İhracat

Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı Yapılan Ülkeler* (milyar USD)

	2021	2022	2023-11	Değişim (%)
Almanya	2.94	3.21	2.79	-12.98
İspanya	2.63	2.49	2.20	-11.74
Birleşik Krallık	1.98	1.93	1.49	-22.85
Hollanda	1.40	1.60	1.70	6.53
Fransa	0.89	1.02	0.98	-3.36
ABD	0.69	0.82	0.77	-6.29
İtalya	0.57	0.68	0.66	-3.64
Irak	0.51	0.47	0.46	-2.44
İsrail	0.47	0.47	0.32	-31.31
Danimarka	0.43	0.46	0.34	-25.25

Son 12 ay toplamı olarak bakıldığında 2023 yılı Kasım ayında Türkiye'nin en fazla hazır giyim ihracatı yaptığı ülke 13.0%'lük yıllık düşüğe rağmen 2.79 milyar USD ile Almanya oldu. Almanya'yı 2.2 milyar USD ile İspanya takip etti. Hollanda, en fazla hazır giyim ihracatı yapılan ilk 10 ülke arasında artış görülen tek ülke olurken 2022 yıl sonu rakamlarına kıyasla Birleşik Krallık'ı geride bırakarak 3. sıraya yerleşti.

* 2023 verileri son 12 ay toplamıdır.

inşaat

İNŞAAT | Konut

2024'e başlarken konut sektörü..

Konut sektöründe artan fiyatlar, yükselen maliyetler ve konut alımlarında yaşanan finansman krizi sebebiyle 2023 yılında konut satışlarında beklenen performans sağlanamazken yeni başlanılan inşaat aktivitelerinde yaşanan canlılık umutları 2024'e taşıdı.

Konut Satışı

Kasım 2023'te

93,514
adet oldu.

Yapı Ruhsat İzni

3. Çeyrek'te

24.9% arttı.

Konut Fiyat Endeksi

Ekim 2023'te

86.5% arttı.

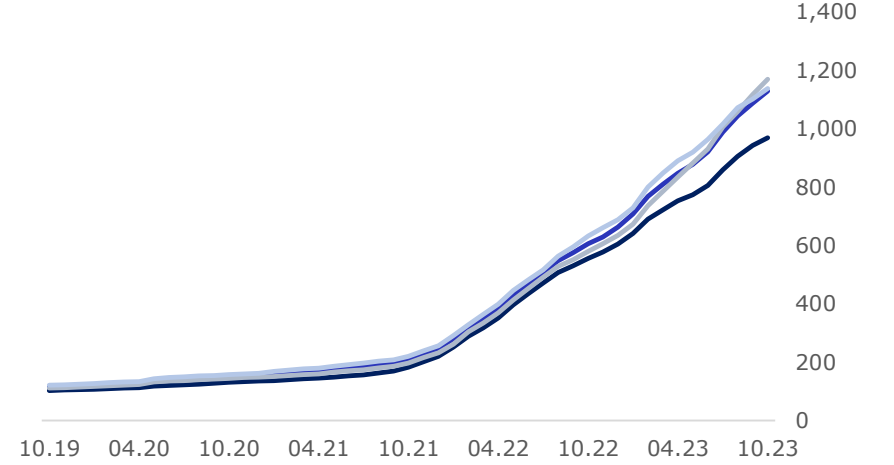
Yapı Kullanma İzni

3. Çeyrek'te

13.7% azaldı.

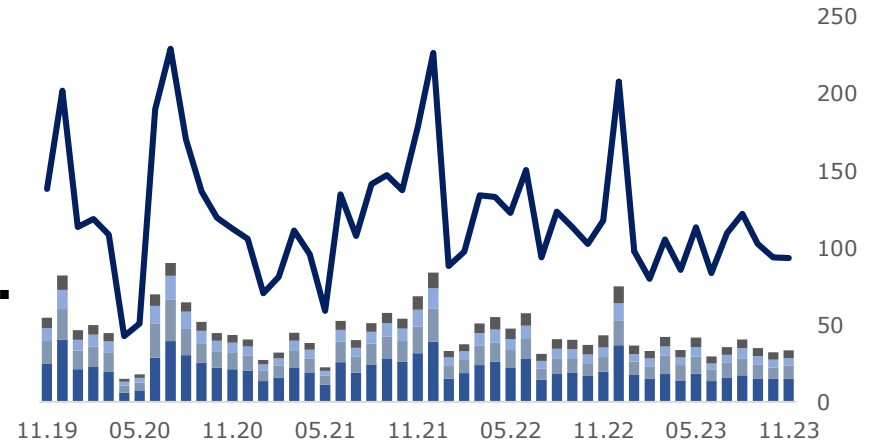
Konut Fiyat Endeksi ivme kaybetmeye devam ediyor.

Türkiye İstanbul Ankara İzmir (Düzey)

Konut satışları (Bin Adet)

Türkiye İstanbul Ankara İzmir Antalya

İNŞAAT | Konut

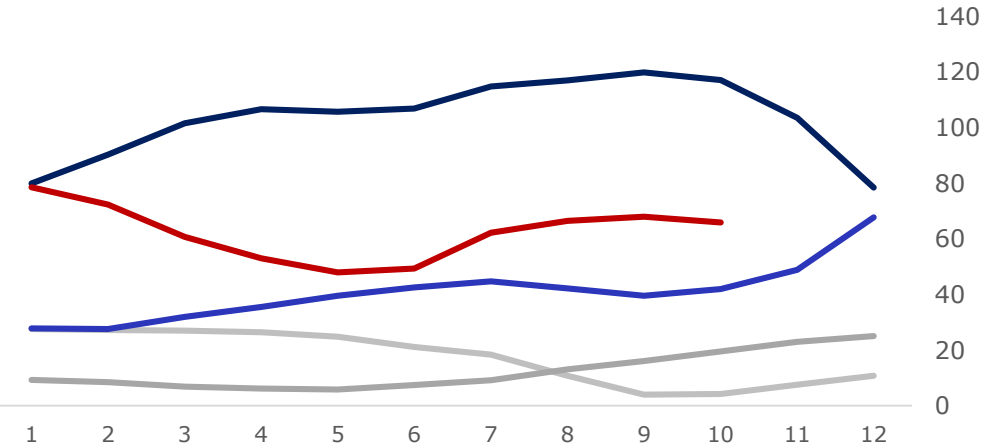
Üçüncü çeyrekte yapı istatistikleri güçlü yükseldi.

Şubat ayında yaşanan yıkıcı deprem felaketi sonrası bölgede başlanılan inşaat faaliyetleri ve fay hattı üzerinde bulunan diğer riskli bölgelerde kentsel dönüşüm faaliyetlerinin artması ile yeni başlanılan inşaat sayısı 2023 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla **24.0%** oranında arttı. Üçüncü çeyrekte **35,351** yapıya ruhsat izni verilirken kullanma izni verilen yapı sayısı **19,691** adet olarak kaydedildi.

2023 yılının Haziran ayında ivmelenmeye başlayan inşaat maliyet endeksindeki artış hızı ise momentum kaybederek yatay seyrine devam etti. Ekim 2023'te **65.9%** artış kaydeden endeks **1,162.8** seviyesine yükseldi.

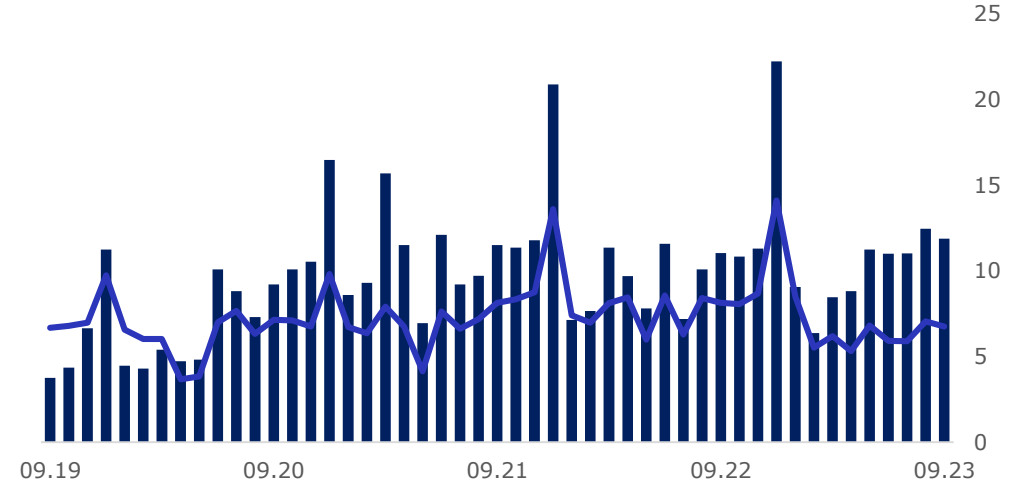
İnşaat maliyet endeksi değişimi yatay seyrediyor.

2023 2022 2021 2020 2019

Yeni başlanılan inşaat izinleri üçüncü çeyrekte güçlü artış kaydetti

Ruhsat İzni Kullanma İzni (Bin Adet)

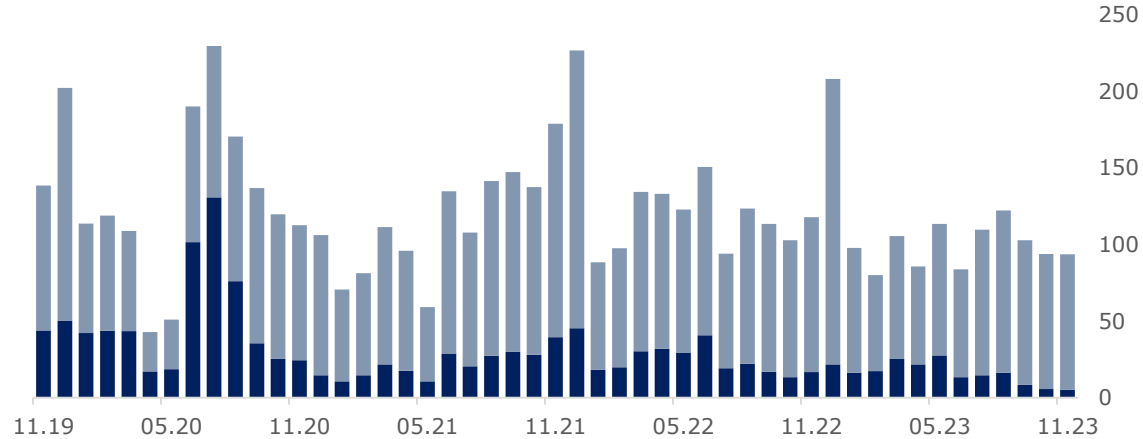

İNŞAAT | Taahhüt

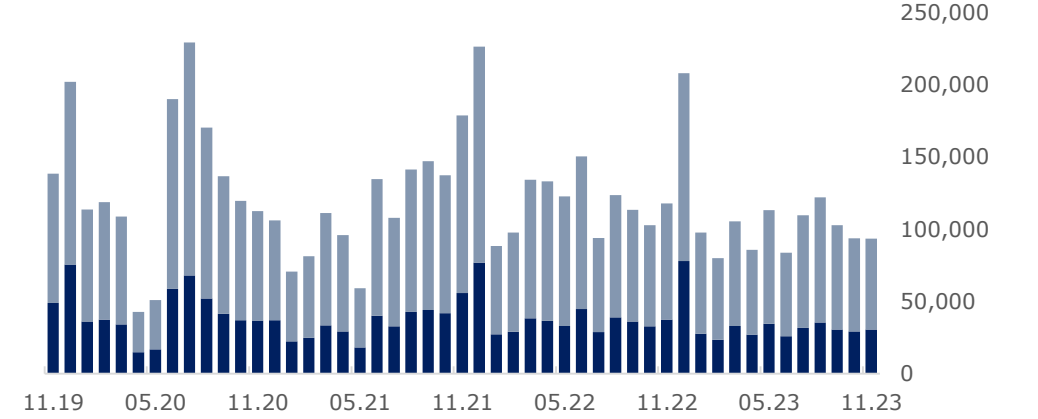
Satışlar düşmeye devam ediyor.

Türkiye genelindeki konut satışları Kasım 2023'te yıllık olarak **20.6%** azalış kaydederek **93,514** adete geriledi. Konut kredi faizlerinin yüksek seyrettiği dönemde ipotekli satışların toplam satışlar içerisindeki payı **5.6%** ile tarihi dip seviyelerine düştü. Yılın 11 aylık periyodunda bu oran 15.8% olurken geçtiğimiz yıl Ocak-Kasım döneminde 20.2% idi. Kasım'da **30,472** adet yeni konut satılırken ikinci el konutta satış adedi **63,042** oldu.

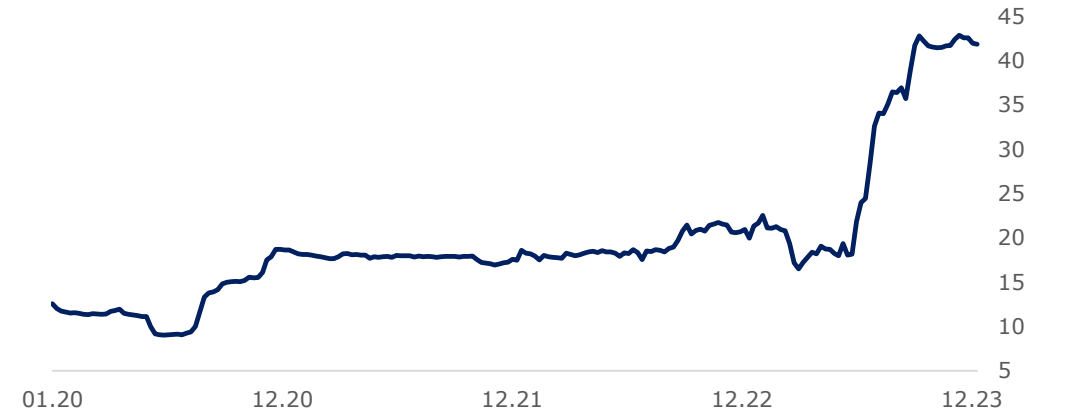
Konut Satışları (Bin Adet) İpotekli Satışlar Diğer Satışlar

Konut Satışları (Bin Adet) Yeni Konut Satışı İkinci El Konut Satışı

Konut kredi faizleri 40% üzerinde seyrediyor Konut Kredi Faizi (%)

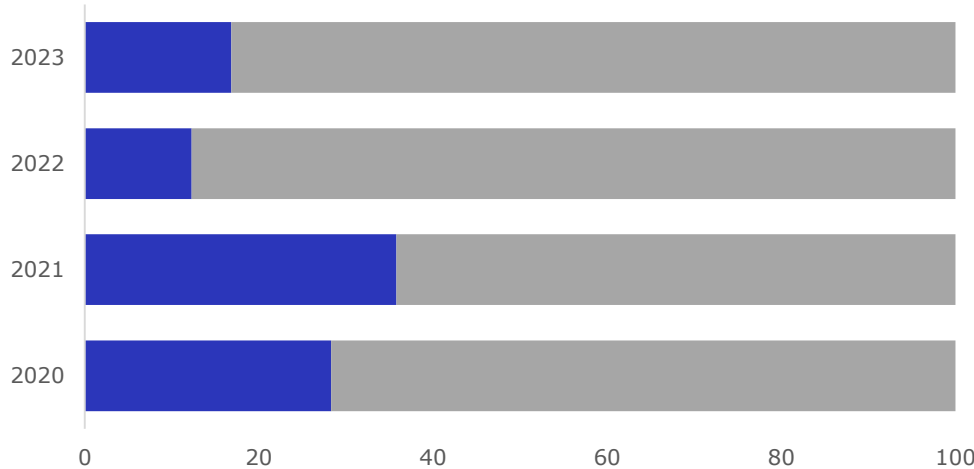
İNŞAAT | Taahhüt

Uluslararası müteahhitlik projelerinde hedefler aşıldı.

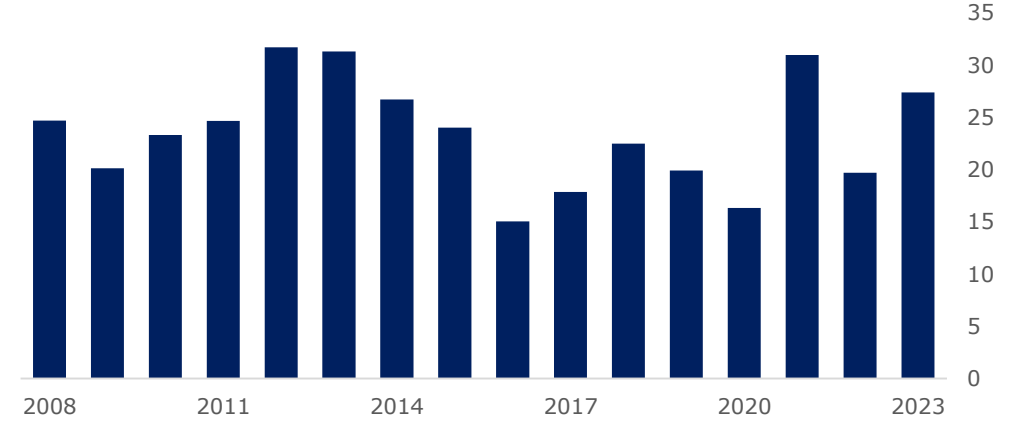
Türk müteahhitlerin 2023 yılında uluslararası arenada üstlendikleri toplam proje bedeli **USD 27.4 milyar** olarak gerçekleşti. 1972'den 2023 sonuna kadar üstlenilen proje bedeli ise **USD 501.9 milyar** oldu. Rusya-Ukrayna savaşı sonrası gerileyen Rusya'nın müteahhitlik işleri içerisindeki payı 2023 yılında **16.8%**'e yükselse de geçmiş yılların ortalamasının altında kaldı.

Savaşla birlikte gerileyen Rusya'nın payı 2023'te yükseldi.

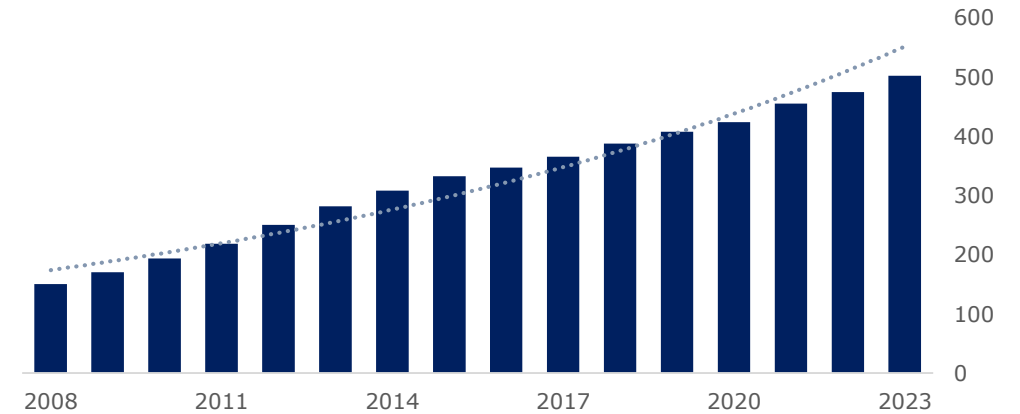
Rusya Diğer (%)

Yıllık Proje Bedeli (Milyar USD)

Kümülatif Proje Bedeli (Milyar USD) Üstsel Artış Trendi

İNŞAAT | Taahhüt

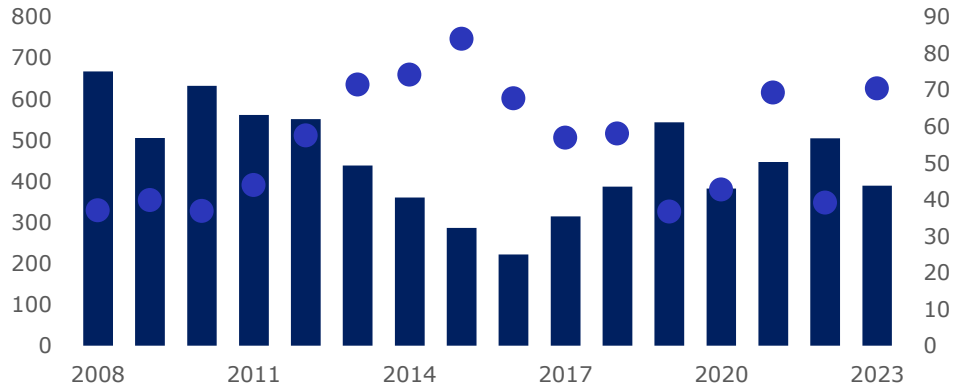
2023 yıl sonu itibariyle Türk müteahhitler uluslararası arenada **389** adet proje taahhüdünde bulunurken ortalama proje bedeli **USD 70.4 milyon** oldu.

1973 - 2023 arası dönemde en çok proje üstlenilen ülke USD 100 milyarı aşan proje bedeliyle Rusya olurken ikinci sırada Türkmenistan, üçüncü sırada ise Irak yer aldı.

Uluslararası Müteahhitlik Projeleri

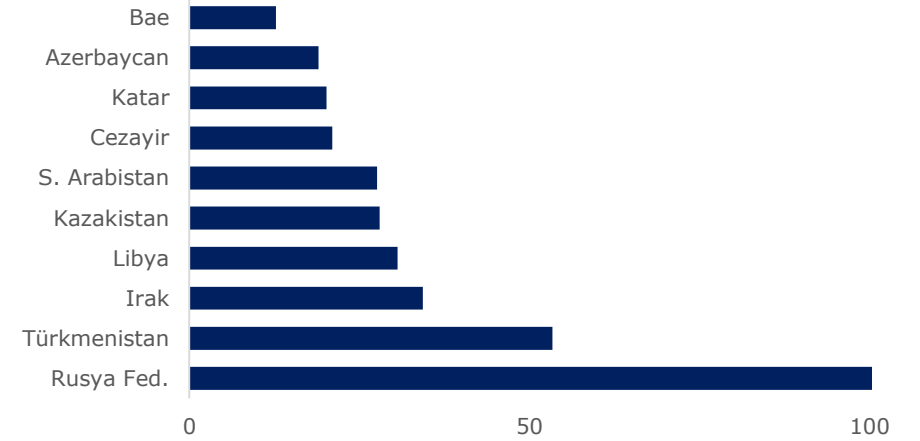
Proje Sayısı(Sol Eksen) (Adet)

Ortalama Proje Bedeli (Sağ Eksen)(Milyon USD)

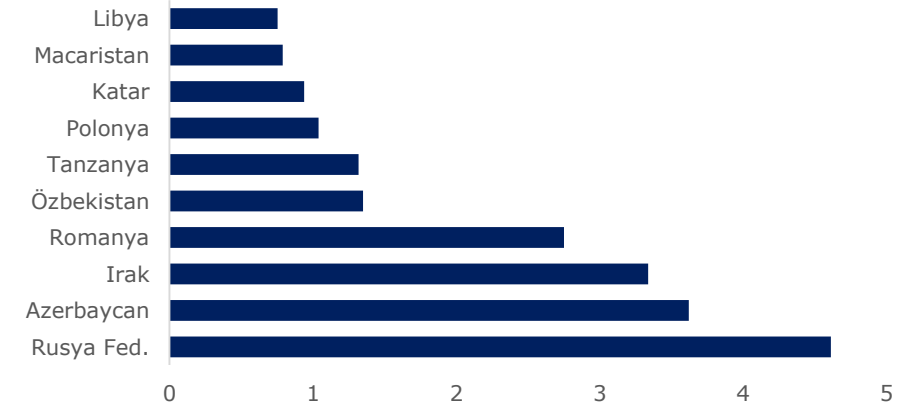
1973-2023 Yılları Arası Proje Bedelleri

Proje Bedeli (Milyar USD)

2023 Yılı Ükelere Göre Proje Bedelleri

Proje Bedeli (Milyar USD)

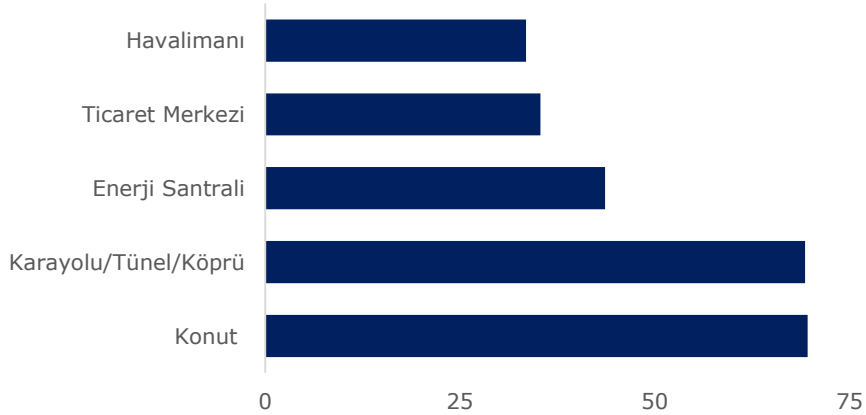
İNŞAAT | Taahhüt

Konut ve alt yapı projeleri ön plana çıkıyor...

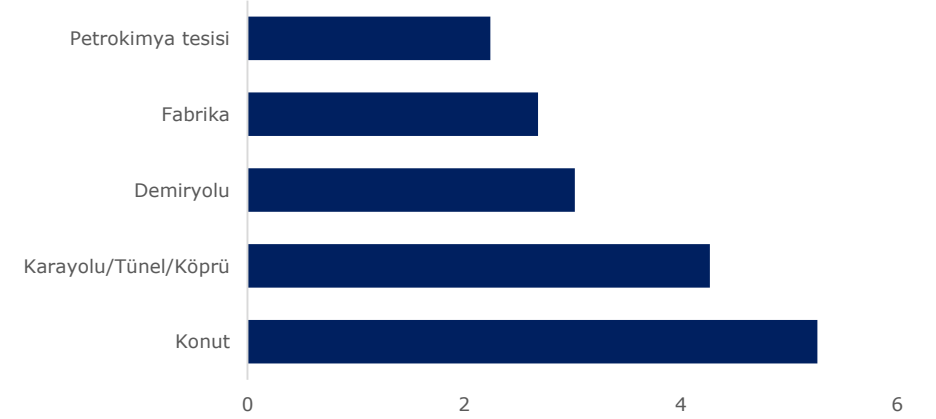
Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan uluslararası müteahhitlik notuna göre üstlenilen projelerin sektörel dağılımında konut ve alt yapı projeleri ön plana çıkmakta. 2023 yılında USD 5.26 milyar tutarında konut projesi taahhüdünde bulunan Türk müteahhitlik sektörü, USD 4.27 milyar tutarında yol/tünel/köprü projesi üstlendi.

1972-2023 arasındaki dönemde konut ve alt yapı projeleri öne çıktı.

Proje Bedeli (Milyar USD)

2023 yılında en yurtdışında en çok konut projesi üretilirken alt yapı projeleri ikinci sırada yer aldı. **Proje Bedeli** (Milyar USD)

Geçmiş dönemde de yurt dışı müteahhitlik işlemlerinin yapı türüne göre dağılımında ilk iki sırada bir farklılık gözlemlenmezken bu dönemde üstlenilen enerji santrali ve havalimanı proje tutarları dikkat çekti.

Turizm

TURİZM | Giriş

2023 yılı beklentileri karşıladı.

Beklentilere paralel geçen 2023 yılının ilk 11 ayında ülkeye gelen yabancı turist sayısı 10.8% artarak **46.7 milyon** olarak kaydedildi. Kasım itibariyle gerçekleşen sonuçlara göre pandemi öncesi döneme (2019) kıyasla iyileşme kaydedildi. 2024 yılında da sektörde pozitif görünümün devam etmesi beklenirken jeopolitik gelişmelerin de görünümü etkileyebileceği göz önünde bulundurulacak.

Gelen Yabancı Turist Sayısı

2023'ün İlk 11 ayında
10.8% arttı.

Milliyetlerine Göre Yabancı Turist Sayısı

2023'ün İlk 11 ayında
6.1 milyon
Rus turist ağırladık.

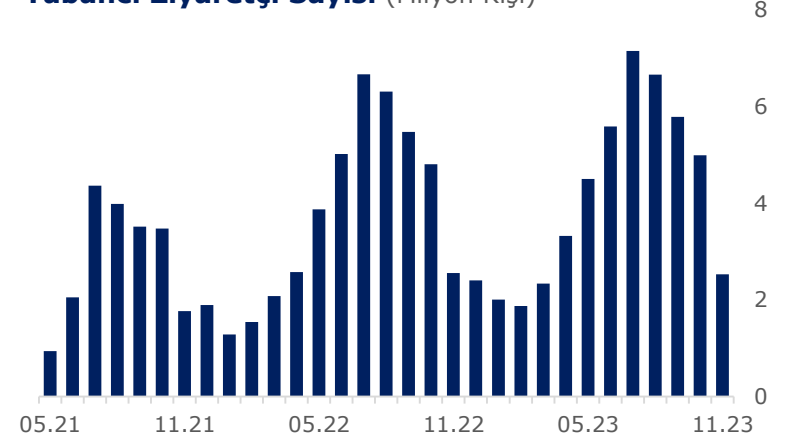

Turizm Geliri

2023'ün İlk 9 Ayında
42 milyar USD
oldu.

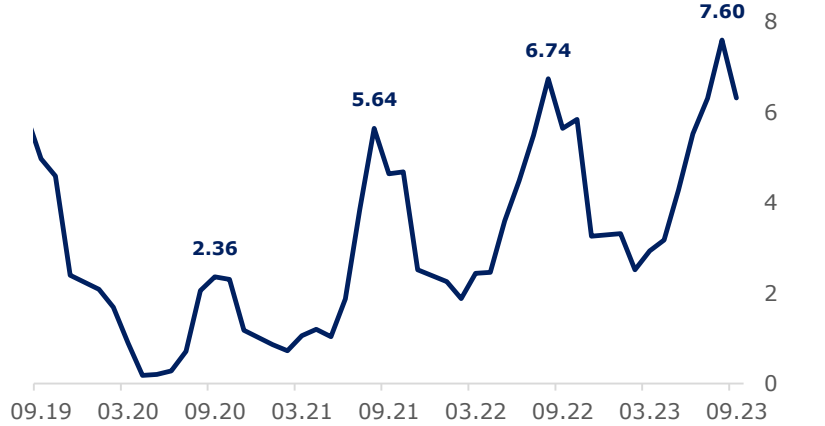
Kasım 2023 itibariyle 46.7 milyon ziyaretçi yurda giriş yaptı.

Yabancı Ziyaretçi Sayısı (Milyon Kişi)

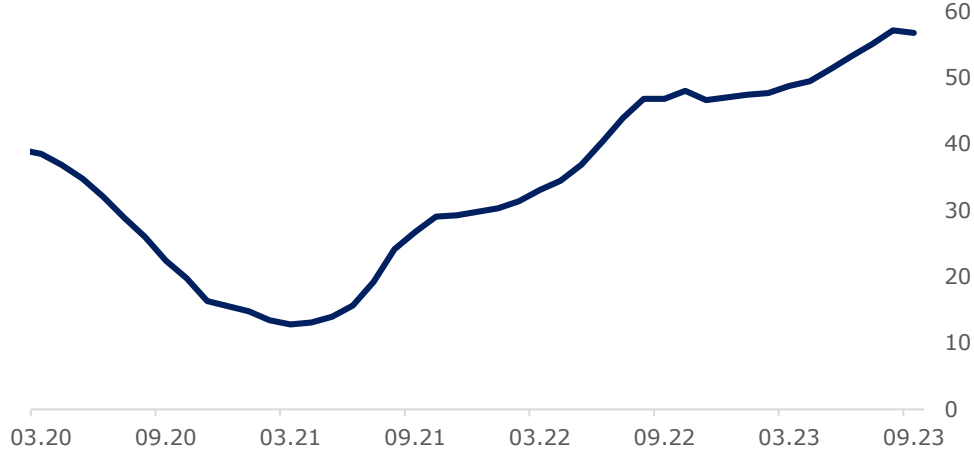
2023'ün ilk 9 ayında USD 42 milyar turizm geliri elde edildi.

Turizm Geliri (Milyar USD)

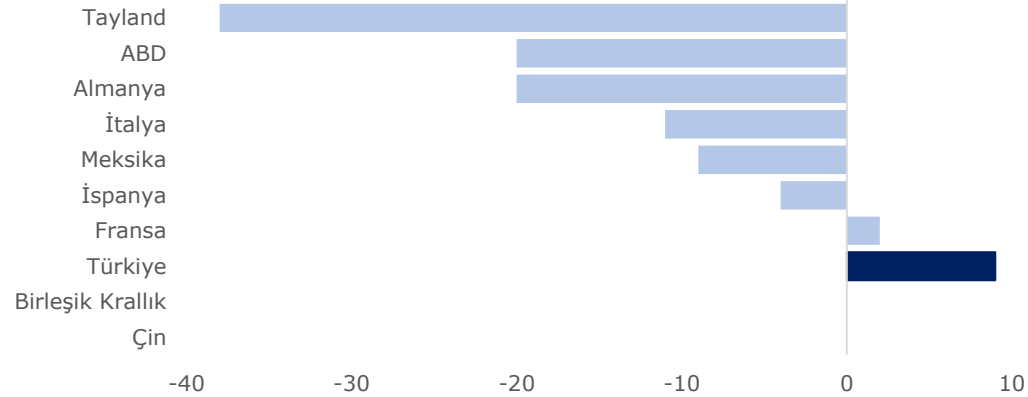
TURİZM | Ziyaretçi Sayıları

12 aylık gelir ise USD 53.2 milyar seviyesine yükseldi.
12 Aylık Turizm Geliri (Milyar USD)

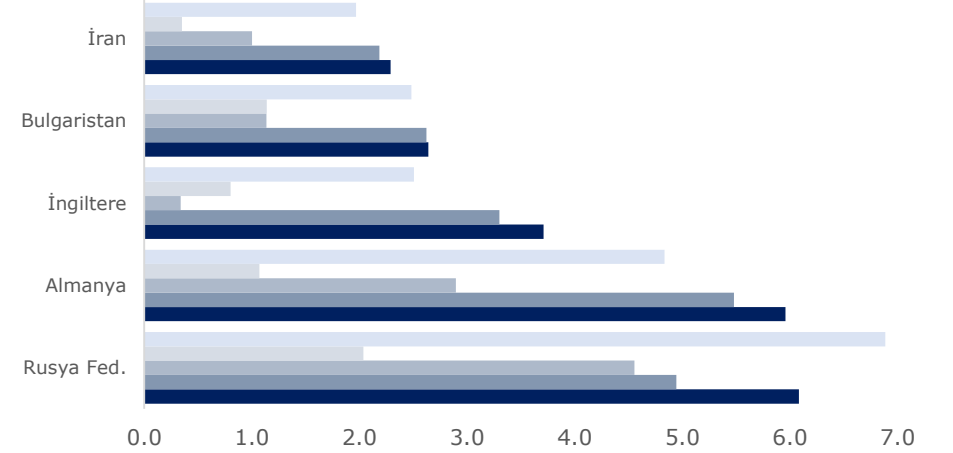
Top 10 destinasyonun Covid-19 öncesi döneme göre gelen yabancı turist sayılarına göre Türkiye en çok toparlanma gösteren destinasyon oldu.

Pandemi Öncesine Göre Toparlanma (%)

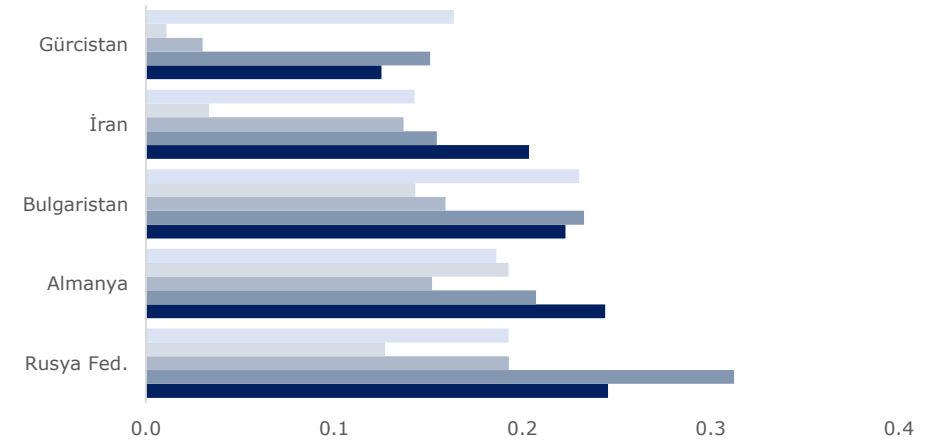
Ocak-Kasım dönemi son 5 yıl ziyaretçi karşılaştırmaları
(Milyon Kişi)

2023 2022 2021 2020 2019

Son 5 yıl Kasım ayı ziyaretçi karşılaştırmaları (Milyon Kişi)

2023 2022 2021 2020 2019

Ocak-Kasım Dönemi Otel İstatistikleri (11 Ay)

	Doluluk (%)					ADR* (Euro)					REVPAR** (Euro)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
İstanbul	74	38	53	75	66	89	78	90	136	145	66	60	48	102	95
Ankara	63	31	41	53	56	56	56	53	66	84	35	17	22	35	47
Antalya	66	41	52	64	58	90	99	129	149	178	60	40	67	95	102
Anadolu	57	34	48	54	50	40	33	35	47	64	23	11	17	25	32
Türkiye	68	37	51	68	60	77	71	82	118	131	52	26	42	79	78
Avrupa	73	34	43	65	70	113	92	103	132	143	83	31	45	86	100

* Günlük Ortalama Fiyat

**Oda Başına Gelir

Son 5 Yıl Kasım Ayı Otel İstatistikleri

	Doluluk (%)					ADR* (Euro)					REVPAR** (Euro)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
İstanbul	71	42	73	76	68	81	85	73	143	124	58	35	58	109	84
Ankara	72	30	63	59	67	57	58	46	74	90	41	17	29	44	60
Antalya	54	41	53	52	49	47	42	44	76	84	25	17	24	39	41
Anadolu	57	37	58	54	52	38	31	29	53	62	22	11	17	28	32
Türkiye	64	40	66	66	60	64	64	63	113	103	42	26	41	74	62
Avrupa	72	21	56	67	68	107	68	107	124	129	77	14	59	83	88

* Günlük Ortalama Fiyat

**Oda Başına Gelir

Ekonomik ve Analitik Araştırmalar

JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.

Maslak Mah. Tařyoncası Sok. No:1/F
F2 Blok Kat:2
34485 Sarıyer/İstanbul Türkiye

info@jcrer.com.tr

Tel +90 212 352 56 73-74

Faks +90 212 352 56 75

www.jcrer.com.tr

JCR Avrasya Derecelendirme A.ř. tarafından hazırlanan rapor, kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgilerin kullanımıyla hazırlanmıştır ve yalnızca bilgilendirme amacı taşımaktadır. Rapor, herhangi bir finansal enstrümanın alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlamak için hazırlanmamıştır ve bu şekilde yorumlanmamalıdır. Rapor, JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu hazırlayan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmelerini yansıtmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.ř., bu raporda yer alan bilgilerin doğruluğunu garanti etmemekte olup, bu rapor ve içinde yer alan bilgilerde değişiklik yapma hakkını saklı tutmaktadır. JCR Avrasya Derecelendirme A.ř., bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan sorumlu değildir. Bu rapor üzerinde JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin telif hakkı bulunmaktadır ve JCR Avrasya Derecelendirme A.ř.'nin yazılı izni olmadan herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm hakları saklıdır.